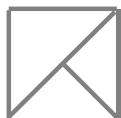

PRO ARTE

pracownia 15

PRO ARTE Spółdzielnia Architektów, 02 - 541 Warszawa, ul. Narbutta 42 m 10, tel/fax 0 22 848 00 21
pracownia 15 00 - 401 Warszawa, ul.3 Maja 7a m 63, tel 0 22 622 02 16

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ŁOCHÓW

ANEKS NR 6

-
- PROJEKT PLANU OCHRONY NADBUŻAŃSKIEGO PARKU
KRAJOBRAZOWEGO - WERSJA Z LUTEGO 2006

ROZPORZĄDZENIE Nr....
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
z dnia 2005 r.
w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego.

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zmian.) zarządza się, co następuje:

- § 1. Ustanawia się plan ochrony dla Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, zwany dalej planem ochrony, w brzmieniu:
- 1) załącznika nr 1, zawierającego część opisową;
 - 2) załącznika nr 2, stanowiącego mapę (w skali 1:50 000) stref funkcjonalno-przestrzennych (niepublikowany)
- § 2. Nadzór nad wykonaniem rozporządzenia powierza się Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody.
- § 3. Rozporządzenie podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty w gminach i powiatach, których rozporządzenie dotyczy.
- § 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Załącznik Nr 1
Część opisowa planu ochrony

DZIAŁ I

**CELE OCHRONY PRZYRODY ORAZ PRZYRODNICZE, SPOŁECZNE I GOSPODARCZE
UWARUNKOWANIA ICH REALIZACJI**

Rozdział 1

**Ogólne cele ochrony wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów
krajobrazowych**

§ 1. 1. Ochrona wartości przyrodniczych Parku, w tym w szczególności:

- 1) zachowanie swobodnie meandrującej nizinnej rzeki Bug i jej doliny z dużą liczbą starorzeczy i odnóg oraz procesów morfogenetycznych kształtujących system ekologiczny doliny;
- 2) zachowanie pozostałości dużych kompleksów leśnych, bogactwa szaty roślinnej obejmującej liczną grupę chronionych i rzadkich gatunków roślin i zbiorowisk roślinnych;
- 3) zachowanie muraw psammofilnych i kserotermicznych oraz łągów nadrzecznych;
- 4) zachowanie i poprawa możliwości trwałego i stabilnego funkcjonowania ekosystemów;
- 5) stabilizowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej na poziomie ekosystemów, gatunków i genotypów;
- 6) przywracanie wartości przyrodniczych utraconych lub naruszonych w wyniku działalności człowieka;
- 7) poprawa efektywności metod ochrony przyrody przez doskonalenie stosowanych metod i wprowadzanie nowych;
- 8) sukcesywna poprawa stanu wszystkich komponentów środowiska, dzięki podejmowanym działaniom infrastrukturalnym;
- 9) optymalizacja zasad korzystania z zasobów przyrody w warunkach gospodarczego użytkowania terenu.

2. Ochrona wartości historycznych i kulturowych Parku, w tym w szczególności:

- 1) zachowanie swoistego charakteru zabudowy wiejskiej;
- 2) zachowanie tradycyjnych funkcji wsi oraz rozwój rękodzieła ludowego;
- 3) ochrona elementów dziedzictwa kulturowego.

3. Ochrona walorów krajobrazowych Parku, w tym w szczególności:

- 1) zachowanie w niewielkim stopniu przekształconego krajobrazu rolniczego;
- 2) zachowanie wysokich skarp erozyjnych wysoczyzn okalających rzeki Bug i Narew oraz tarasu nadzalewowego z licznymi parabolicznymi wydymami.

Rozdział 2

Szczegółowe cele ochrony przyrody

§ 2. 1. Celem ochrony litosfery jest:

- 1) zachowanie charakterystycznych struktur geologicznych i geomorfologicznych;

- 2) zachowanie zespołów form ukształtowania terenu reprezentujących zestawy cech charakterystycznych dla typów morfogenetycznych, w tym form ukształtowania terenu o unikalnych kształtach;
 - 3) utrzymanie na wybranych terenach dynamiki naturalnych procesów geomorfologicznych;
 - 4) zachowanie struktur litogenicznych warunkujących istnienie ekosystemów istotnych z przyrodniczego lub gospodarczego punktu widzenia;
 - 5) ograniczanie antropogenicznych przekształceń powierzchni ziemi;
 - 6) przywracanie naturalnego funkcjonowania systemu hydrogeologicznego Parku;
 - 7) zachowanie struktury przestrzennej gleb, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony gleb organicznych.
2. Celem ochrony ekosystemów wodnych jest:
- 1) gospodarowanie wodą prowadzące do utrzymania i ewentualnie zwiększenia zasobności wodnej terenu;
 - 2) poprawa stanu czystości wód powierzchniowych;
 - 3) ochrona i przywracanie elementów naturalnej struktury hydrograficznej;
 - 4) zachowanie trwałego funkcjonowania ekosystemów hydrogenicznych;
 - 5) przeciwdziałanie wzrostowi trofii środowiska gruntowo – wodnego;
 - 6) zachowanie charakterystycznej różnorodności biologicznej środowisk wodnych;
 - 7) optymalizacja zasad gospodarczego użytkowania wód gwarantujących utrzymanie zasobności wodnej terenu, naturalnej struktury hydrograficznej oraz różnorodności biologicznej środowisk wodnych.
3. Celem ochrony zbiorowisk roślinnych jest:
- 1) zachowanie dotychczasowej różnorodności zbiorowisk roślinnych;
 - 2) ochrona prawna najcenniejszych i najlepiej zachowanych fitocenoz naturalnych i półnaturalnych, w tym przede wszystkim muraw psammoofilnych i kserotermicznych oraz łągów nadrzecznych;
 - 3) przywracanie zbiorowiskom wartości przyrodniczych częściowo utraconych lub naruszonych w wyniku działalności gospodarczej, w tym zwłaszcza renaturyzacja siedlisk hydrogenicznych;
 - 4) odtwarzanie ekosystemów leśnych o składach gatunkowych zgodnych z siedliskiem i przebudowa drzewostanów monokulturowych;
 - 5) aktywna ochrona fitocenoz półnaturalnych przez sterowanie kierunkiem i przebiegiem sukcesji;
 - 6) optymalizacja zasad korzystania z zasobów szaty roślinnej w warunkach rolniczego, leśnego i rekreacyjnego użytkowania terenu.
4. Celem ochrony gatunków grzybów, porostów i roślin wyższych oraz ich siedlisk jest:
- 1) utrzymanie i wzmacnianie pełnej różnorodności gatunków na ich naturalnych stanowiskach w typowych dla nich fitocenozach, zwłaszcza wodnych i bagiennych;
 - 2) zapewnienie warunków do wzrostu liczebności populacji rzadkich, ginących i cennych gatunków;
 - 3) przywracanie utraconych wartości florystycznych i fitocenotycznych części zbiorowisk antropogenicznych;
 - 4) ograniczenie rozprzestrzeniania się antropofitów: robinii akacjowej *Robinia pseudacacia*, czeremchy amerykańskiej *Padus serotina*, klonu jesionolistnego *Acer negundo*, niecierpka pospolitego *Impatiens parviflora*;
 - 5) restytucja gatunków na siedliska i stanowiska, na których w przeszłości występowały;

- 6) optymalizacja zasad gospodarczego użytkowania obszaru Parku gwarantujących utrzymanie wysokiej różnorodności grzybów, porostów i roślin wyższych.

5. Celem ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie jak największej różnorodności gatunkowej zgrupowań zwierząt w naturalnych miejscach ich bytowania, a zwłaszcza zgrupowań najcenniejszych pod względem przyrodniczym na terenie Parku - na obszarach podmokłych;
- 2) zapobieganie degradacji zgrupowań zwierząt przez ochronę ich siedlisk;
- 3) utrzymanie wysokiej mozaikowości środowiska z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierząt, a także utrzymanie i tworzenie korytarzy ekologicznych umożliwiających migrację zwierząt;
- 4) renaturyzacja najcenniejszych pod względem przyrodniczym środowisk przekształconych w wyniku działalności człowieka poprzez przywrócenie naturalnych lub seminaturalnych stosunków wodnych i spowolnienie naturalnej sukcesji;
- 5) utrzymanie odpowiednio dużych populacji poszczególnych gatunków zwierząt, zwłaszcza rzadkich i zagrożonych, warunkujące zachowanie odpowiedniej puli genowej umożliwiającej ich przetrwanie;
- 6) tworzenie ostoi dla fauny przez ograniczanie aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
- 7) optymalizacja zasad gospodarczego użytkowania obszaru Parku gwarantujących utrzymanie wysokiej różnorodności fauny.

6. Celem ochrony siedlisk przyrodniczych jest:

- 1) utrzymanie powierzchni siedlisk przyrodniczych typowych dla Parku i przywrócenie im wartości przyrodniczych utraconych lub naruszonych w wyniku działalności gospodarczej;
- 2) uzupełnianie sieci obszarów objętych ochroną prawną o odpowiednio rozległe powierzchnie zróżnicowanych siedlisk, charakteryzujących się występowaniem dużej liczby gatunków chronionych, zagrożonych i rzadkich.

7. Celem ochrony krajobrazów jest:

- 1) zachowanie i kształtowanie regionalnych cech fizjonomii krajobrazu Parku związanych z tradycyjnymi sposobami gospodarowania;
- 2) ochrona wyróżniających się wizualnie form geomorfologicznych, w tym przede wszystkim wysokich skarp erozyjnych wysoczyzn okalających rzeki Bug i Narew oraz tarasu nadzalewowego z licznymi parabolicznymi wydymami;
- 3) przywracanie obszarom o krajobrazie negatywnie przekształconym ich potencjalnych wartości krajobrazowych i przyrodniczych;
- 4) kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej Parku, właściwej dla rozwoju jego funkcji poprzez:
 - a) rozmieszczenie funkcji obszaru w sposób niepowodujący obniżenia lub utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz niekolidujących ze sobą wzajemnie,
 - b) optymalizację układu osadniczego, w tym ograniczanie rozpraszania zabudowy,
 - c) przeciwdziałanie dysharmonii w krajobrazie,
 - d) zachowanie wnętrz i otwarcie widokowych o szczególnych wartościach krajobrazowych zarówno w krajobrazie zbliżonym do naturalnego, jak i w krajobrazie kulturowym.

8. Celem ochrony wartości kulturowych jest:

- 1) zachowanie, wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem;
- 2) rewitalizacja i rewaloryzacja przekształconych lub częściowo zniszczonych elementów dziedzictwa kulturowego;
- 3) ochrona i utrwalanie tożsamości kulturowej obszaru Parku, zwłaszcza:
 - a) kultury organizacji przestrzennej historycznych struktur osadniczych oraz swoistego charakteru zabudowy wiejskiej,
 - b) ciągłości procesu dziejowego budowania struktury środowiska kulturowego poprzez stosowanie „zasady dobrej kontynuacji”,
 - c) odtwarzanie i ożywianie lokalnych tradycji.

Rozdział 3

Spoleczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody

- § 3. 1. Polityka przestrzenna oraz zasady, kierunki i formy działania podejmowane na terenie Parku powinny umożliwiać zachowanie, popularyzację i upowszechnianie wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju.
2. Formami działalności społeczno-gospodarczej zgodnymi z regionalną tradycją oraz gwarantującymi utrzymanie wysokich wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego Parku przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu życia mieszkańców Parku i podnoszenia poziomu cywilizacyjnego są:
- 1) leśnictwo ukierunkowane na naturalizację lasów w warunkach ich gospodarczej eksploatacji;
 - 2) rolnictwo zrównoważone i ekologiczne;
 - 3) turystyka krajoznawcza i kwalifikowana oraz agroturystyka;
 - 4) nieuciążliwe dla środowiska przetwórstwo lokalnych zasobów.
3. Aktywność mieszkańców powinna być rozwijana w dziedzinach związanych z obsługą funkcji Parku (usługi, agroturystyka, kultura, nauka, dydaktyka, krajoznawstwo, techniczna infrastruktura ochrony środowiska).
4. Warunkiem realizacji celów ochrony przyrody Parku jest kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody jako dziedzictwa i dobra wspólnego.

DZIAŁ II

IDENTYFIKACJA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ ICH SKUTKÓW

- § 4. 1. Głównymi zagrożeniami wewnętrznymi Parku są:
- 1) postępujące przesuszenie terenu Parku, zwłaszcza terenów leśnych i łąkowych, m.in. na skutek przyspieszonego odpływu wody systemem rowów melioracyjnych oraz zmiany stosunków wodnych, w tym zasięgu zalewów dolin wodami rzecznyymi w wyniku budowy wałów przeciwpowodziowych, powodujące zmiany funkcjonowania ekosystemów wodnych, zanikanie stanowisk i siedlisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, zmniejszanie areału przyrodniczych siedlisk chronionych i niekorzystne zmiany w tych siedliskach oraz zmniejszenie retencji wodnej obszaru;

- 2) presja inwestycyjna zarówno legalna, odbywająca się w oparciu o ustalenia miejscowych planów zagospodarowania, jak i samowola budowlana powodująca fragmentację terenów otwartych oraz zmniejszenie różnorodności biologicznej Parku;
 - 3) ekspansja chaotycznej zabudowy realizowanej w oparciu o jednostkowe decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sytuacji braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, czego efektem są negatywne przekształcenia krajobrazu wiejskiego;
 - 4) nieproporcjonalnie duże, w stosunku do zakładanego wzrostu liczby ludności, liczby zrealizowanych inwestycji i dotychczasowych trendów rozwoju, tereny planowane do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne;
 - 5) planowana realizacja obiektów budowlanych i budowli na terenach bezpośredniego zagrożenia powodziowego mogące przyczynić się do degradacji gleb organicznych oraz skażenia wód Narwi i Jeziora Zegrzyńskiego na skutek sezonowego gromadzenia dużej ilości ścieków w lokalnych szambach oraz zagrożenia ich wyciekami w przypadku wezbrania wód;
 - 6) ekspansja obcego architektonicznie, bezstylowego, szpecącego krajobraz budownictwa mieszkaniowego i rekreacyjnego oraz dowolna modernizacja budynków powodująca degradację walorów estetycznych istniejącej starej zabudowy oraz zanik cech charakterystycznych dla regionalnego budownictwa;
 - 7) zanieczyszczenie wód powierzchniowych spowodowane punktowymi zrzutami nieoczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych oraz spływami zanieczyszczonych wód z obszarów użytkowanych rolniczo i obszarów zabudowanych, skutkujące pogorszeniem właściwości fizyczno-chemicznych wód prowadzącym do niekorzystnych zmian jakościowych i ilościowych roślinności oraz zgrupowań zwierząt, degradacji biocenoz i osłabienia procesów samooczyszczania, a także do ograniczenia możliwości gospodarczego wykorzystania wód;
 - 8) przyspieszona eutrofizacja i przeżyźnienie (hypertrofizacja) zbiorników wodnych w wyniku silnego obciążenia pierwiastkami troficznymi: azotem i fosforem, ze źródeł punktowych (zrzuty oczyszczonych i nieoczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych) i rozproszonych (spływ powierzchniowy z gruntów rolnych) przejawiająca się degradacją ich ekosystemów, w tym m. in. wysoką zawartością w wodzie zawiesiny organicznej, występowaniem rozległych, długotrwałych deficytów tlenowych, spadkiem różnorodności gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów, przyspieszonym zamulaniem, wypłycaniem i zarastaniem zbiorników;
 - 9) samoistna sukcesja lasu lub celowe zalesienia powodujące zmniejszanie i fragmentację areału cennych zbiorowisk roślinnych terenów otwartych (łąkowych, torfowiskowych, murawowych) oraz zmiany jakościowe i ilościowe związanych z nimi zgrupowań zwierząt;
 - 10) ekspansja i celowe wprowadzanie obcych i synantropijnych gatunków roślin, zwłaszcza robinii akacyjnej, czeremchy amerykańskiej, dębu czerwonego i klonu jesionolistnego przyczyniająca się do zmiany różnorodności biologicznej na poziomie lokalnym;
 - 11) pozyskiwanie gatunków roślin, zwierząt i grzybów z uwagi na ich walory estetyczne (np. motyle) i wartość użytkową (np. grzyby, zioła, bezkręgowce – pijawka lekarska, ryby) w sposób trwale zagrażający zmniejszeniu liczebności, ograniczeniu areału albo zanikowi ich populacji;
 - 12) zaśmiecanie terenu Parku, m.in. w obszarach koncentracji ruchu turystycznego skutkujące obniżeniem wartości estetycznych krajobrazu;
 - 13) przekształcenia historycznych układów przestrzennych wsi na skutek dowolnych wtórnych podziałów parcelacyjnych;
 - 14) destrukcja i dewastacja zabytków architektury, parków, alei zabytkowych i cmentarzy;
 - 15) zakłócenia osi i panoram widokowych na zespoły zabytkowe obniżające ich walory ekspozycyjne.
2. Głównymi zagrożeniami zewnętrznymi Parku są:

- 1) presja urbanizacyjna na terenie otuliny Parku powodująca dalszą fragmentację terenów otwartych, zmniejszenie różnorodności biologicznej oraz wzrost ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych na obszar Parku. Przede wszystkim presja zabudowy rekreacyjnej w dolinie Liwca powodująca zmniejszanie areалу lub zanikanie siedlisk i stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
 - 2) nieproporcjonalnie duże, w stosunku do zakładanego wzrostu liczby ludności, liczby zrealizowanych inwestycji i dotychczasowych trendów rozwoju, tereny planowane do przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne w bezpośrednim sąsiedztwie Parku;
 - 3) punktowe zrzuty ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych oraz spływy powierzchniowe z obszarów użytkowanych rolniczo i obszarów zabudowanych w górnym i środkowym odcinku Bugu przyczyniające się do zanieczyszczenia rzek wpływających na obszar Parku;
 - 4) lokalizowanie zabudowy nie nawiązującej do tradycji regionalnych na obszarach o dobrze zachowanym krajobrazie naturalnym i kulturowym eksponowanych z obszaru Parku;
 - 5) brak jednolitej polityki ochrony zasobów przyrodniczych i zarządzania krajobrazem w dolinie Bugu na skutek zróżnicowanych reżimów ochronnych zagrażający ciągłości struktur przyrodniczych wzdłuż oraz w przekroju poprzecznym doliny rzeki;
 - 6) zmiany klimatyczne powodujące wieloletnie zmniejszanie ilości opadów atmosferycznych.
3. Sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych określono w rozdziale 4.

DZIAŁ III

OBSZARY REALIZACJI DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

§ 5. 1. Dla obszaru Parku określono:

- 1) ustalenia ogólne obowiązujące na całym terenie objętym planem ochrony;
 - 2) ustalenia szczegółowe obowiązujące dla poszczególnych terenów składających się na strukturę funkcjonalno-przestrzenną Parku, zwanych dalej strefami.
2. Każdą strefę funkcjonalno-przestrzenną oznaczono w tekście niniejszego rozporządzenia oraz na rysunku planu ochrony identyfikatorem literowo-cyfrowym, przy czym symbol literowy oznacza główną funkcję strefy, a następująca po nim liczba numer kolejnej strefy.
3. Na obszarze Parku wyznacza się następujące strefy funkcjonalno-przestrzenne:
- A – Strefa ochrony konserwatorskiej, którą wprowadza się celem objęcia formami ochrony obszarów i obiektów o najcenniejszych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych oraz dla istniejących rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych:
- 1) AR – istniejące rezerваты przyrody;
 - 2) AU - istniejące użytki ekologiczne;
 - 3) APR - projektowane rezerваты przyrody lub powiększenie istniejących rezerwatów przyrody;
 - 4) APU - projektowane użytki ekologiczne;
 - 5) APZ – obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków.
- B – Strefy działań ochronnych:
- I. BCS - Ochrona czynna stabilizująca, którą wprowadza się celem utrzymania istniejącej skali i sposobu użytkowania terenu:
- 1) BCSI - strefa zachowania krajobrazu rolniczego, w tym mozaiki polno-łąkowo-leśnej:
 - a) BCSIA - strefa produkcji rolnej z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej,
 - b) BCSIB - strefa produkcji rolnej z dopuszczeniem zabudowy zagrodowej i zagospodarowania rekreacyjnego.
 - 2) BCSII - strefa zachowania harmonijnego krajobrazu kulturowego:
 - a) BCSIIA - strefa zachowania cennych wartości kultury,

- b) BCSIIB - strefa osadnictwa wiejskiego.
- 3) BCSIII - strefa zachowania krajobrazu leśnego, w tym dużych kompleksów leśnych.
- II. BCR - Ochrona czynna renaturyzacyjna, którą wprowadza się celem przywrócenia wcześniej istniejących warunków rozwoju biotopów lub odtworzenia elementów krajobrazu kulturowego:
- 1) BCRI - strefa renaturyzacji zdegradowanych ekosystemów hydrogenicznych;
 - 2) BCRII - strefa rewaloryzacji techniczno-architektonicznej krajobrazu kulturowego.
- III. BCK - Ochrona czynna kreatywna (przebudowa), którą wprowadza się celem zmiany istniejącego stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego poprzez wywołanie ukierunkowanych procesów:
- 1) BCKI - strefa kształtowania zróżnicowanej struktury wiekowej, gatunkowej i przestrzennej drzewostanów;
 - 2) BCKII - strefa poprawy stosunków wodnych ekosystemów hydrogenicznych;
 - 3) BCKIII - strefa przeciwdziałania zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych (łąkowych, torfowiskowych, murawowych) w wyniku samoistnej sukcesji lasu lub celowego zalesiania;
 - 4) BCKIV - strefa przekształceń funkcjonalno-przestrzennych elementów krajobrazu kulturowego.
- IV. BCE - Ochrona czynna eksperymentalna, którą wprowadza się celem sprawdzenia efektu aktywnej ochrony określonego elementu przyrody.

DZIAŁ IV

ZAKRES PRAC ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIEM KRAJOBRAZU ORAZ SPOSOBY ELIMINACJI LUB OGRANICZENIA ZAGROŻEŃ

Rozdział 1

Istniejące i projektowane formy ochrony przyrody

- § 6. 1. Prace związane z ochroną istniejących rezerwatów przyrody zgodnie z przepisami odrębnymi.
2. Prace związane z ochroną istniejących użytków ekologicznych zgodnie z przepisami odrębnymi.
3. Prace związane z ochroną istniejących pomników przyrody zgodnie z przepisami odrębnymi.
4. W odniesieniu do istniejących rezerwatów przyrody, użytków ekologicznych i pomników przyrody zaleca się:
- 1) stałą kontrolę stanu zachowania oraz oznakowania obiektów;
 - 2) udostępnienie wybranych obiektów i obszarów do wykorzystania turystycznego i dydaktycznego, m.in. poprzez uwzględnienie ich lokalizacji na trasie przebiegu szlaków turystycznych i ścieżek przyrodniczych oraz przygotowanie niezbędnej infrastruktury.

- § 7. 1. Wskazuje się do powiększenia lub uznania za rezerwat przyrody 8 obiektów o łącznej powierzchni 1256,49 ha, obejmujących głównie ekosystemy leśne i łąkowe (wg tabeli):

Kod strefy	Nazwa	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]	Charakterystyka
APR 1	Powiększenie rezerwatu „Moczydło”	gm. Stoczek, oddz. 67, 72, 73, 77, 78 oraz częściowo lasy prywatne	273,66	Powiększenie rezerwatu w kierunku południowym i południowo-zachodnim. Strefa stanowi lokalne obniżenie terenu wypełnione głównie osadami organicznymi. Dominują tutaj dobrze zachowane olsy <i>Calici elongate</i> – <i>Alnetum</i> , bory wilgotne <i>Molinio Pinetum</i> i bagienne <i>Vaccinio uliginosi</i> – <i>Pinetum</i> , a także teren otwarty z turzycowiskami (oczka wodne). Do gatunków chronionych we florze należą dwa gatunki widłaków: widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i> i widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i> , a na polanach śródleśnych storczyki: podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i> , kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i> oraz storczyki z rodzaju <i>Dactylorhiza</i> . Do innych rzadkich gatunków we florze należy <i>Ledum palustre</i> , a bardzo rzadkich - goryczka wąskolistna <i>Gentiana pneumonanthe</i> . Do rzadszych gatunków ptaków stwierdzonych w tym miejscu należy: cyraneczka <i>Anas crecca</i> , brodziec samotny <i>Tringa ochropus</i> i żuraw <i>Grus grus</i> . Jest to także ostoja dzika <i>Sus scrofa</i> i sarny <i>Capreolus capreolus</i> . Obszar zasiedlony jest przez bogatą entomofaunę, w tym przez liczne gatunki motyli, chrząszczy, błonkówek, muchówek i pluskwiaków.

APR 2	Rezerwat leśny „Podjabłońskie”	gm. Ceranów, Nadl. Sokołów, Leśn. Ceranów oddz. 48 i 53, działki nr 2154 i 2158 w ewidencji gruntów obrębu wsi Ceranów	39,35	Rezerwat obejmuje siedliska przyrodnicze roślin charakterystycznych dla zbiorowisk typu dąbrowy świetlistej <i>Potentillo albae-Quercetum</i> . Samo zbiorowisko <i>Potentillo albae-Quercetum</i> zachowało się na niewielkich powierzchniach. Występują tu także niewielkie fragmenty roślinności wodno-błotnej z klasy <i>Lemnetea</i> i <i>Phragmitetea</i> oraz ciepłolubne zbiorowiska okrajkowe i sztykowe z klasy <i>Trifolio-Geranietea sanguinei</i> i klasy <i>Rhamno-Prunetea</i> . We florze liczącej ponad 150 gatunków stwierdzono 10 gatunków chronionych, a wśród nich: orlik pospolity <i>Aquilegia vulgaris</i> , wawrzynek wilczczyko <i>Daphne mezereum</i> , lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i> , naparstnica zwyczajna <i>Digitalis grandiflora</i> , przylaszcza pospolita <i>Hepatica nobilis</i> , turówka leśna <i>Hierochloë australis</i> i pierwiosnka lekarska <i>Primula veris</i> . Z gatunków rzadkich występuje: dzwonek болоński <i>Campanula bononiensis</i> , dziurawiec skąpolistny <i>Hypericum montanum</i> , nasięźrał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i> , gorysz siny <i>Peucedanum cervaria</i> , miodunka wąskolistna <i>Pulmonaria angustifolia</i> , rutewka mniejsza <i>Thalictrum minus</i> .
APR 3	Rezerwat leśny „Ols Garnek”	1 km na wschód od miejscowości Garnek, gm. Ceranów, północna część oddziałów 23-27 oraz przylegająca od północy zabagniona łąka	134,57	Jeden z najlepiej zachowanych fragmentów olsów w dolinie Bugu. W drzewostanie dominuje olsza czarna <i>Alnus glutinosa</i> , ale znaczny jest też udział brzozy brodawkowatej <i>Betula verrucosa</i> . Obszar ten charakteryzuje się występowaniem znacznej liczby obumarłych drzew, które mają duże znaczenie dla dziuplaków. Część drzew leżących na ziemi jest ważna dla bezkręgowców, głównie owadów. Cenna jest także podmokła łąka przylegająca do olsu, na której między innymi rośnie welnianka <i>Eriophorum</i> oraz storczyki <i>Orchis</i> . Znajduje się tu także niewielkie oczko wodne porośnięte trzciną <i>Phragmites australis</i> . Obszar ten stanowi miejsce żerowania ptaków drapieżnych i ssaków leśnych. Gniazdują tam: świerszczak <i>Locustella naevia</i> , żuraw <i>Grus grus</i> , dziwonia <i>Carpodacus erythrinus</i> i derkacz <i>Crex crex</i> . Przeprowadzone wstępne badania dotyczące <i>Macrolepidoptera</i> <i>Heterocera</i> wskazują na występowanie bogatej grupy ciem z rodziny <i>Noctuidae</i> i pokrewnych.
APR 4	Rezerwat leśny „Ols nad Czarną Strugą”	1 km na północ od miejscowości Dziecioły Dalsze, gm. Ceranów, Sterdyń	363,95	Stanowisko rzadkich gatunków ptaków, takich jak: orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i> i żuraw <i>Grus grus</i> i nielicznych, jak jarząbek <i>Bonasa bonasia</i> . Do ssaków stwierdzonych na tym terenie zalicza się samą <i>Capreolus capreolus</i> i dzika <i>Sus scrofa</i> . Droga przylegająca do oddziałów 114, 118 prowadzi ścieżka edukacyjna „Uroczysko Sterdyń”.
APR 5	Rezerwat florystyczny „Jezioro Kotło”	Jezioro Kotło wraz z sąsiednimi starorzeczami, gm. Sadowne	143,05	Jezioro Kotło jest jednym z najciekawszych starorzeczy Bugu. Przy wysokich stanach wody łączy się z Bugiem. Występujące na wszystkich starorzeczach zbiorowiska wodne i nadwodne stanowią ponad połowę zbiorowisk tego typu występujących na Niżu Polski. Starorzecza sąsiadują z terenami łąkowymi oraz niewielkimi fragmentami muraw psammofilnych. Ciekawsze gatunki flory reprezentują: grązel żółty <i>Nuphar lutea</i> , grzybienie białe <i>Nymphaea alba</i> , starzec bagienny <i>Senecio paludosus</i> , czosnek kątowaty <i>Allium angulosum</i> , jeżogłówka najmniejsza <i>Sparganium minimum</i> , groszek błotny <i>Lathyrus palustris</i> , selerica żyłkowana <i>Cnidium dubium</i> , lepnica tatarska <i>Silene tatarica</i> . Obszar jest dosyć silnie wykorzystywany rekreacyjnie. W jego bezpośrednim sąsiedztwie wyznaczono obszar zabudowy pod funkcje rekreacyjne.
APR 6	Powiększenie rezerwatu „Wilcze Błota”	na północny-wschód od msc. Ostrówek Węgrowski, gm. Łochów	88,12	Misa deflacyjna wykształcona na plejstocenijskim tarasie nadzalewowym Bugu zbudowana z utworów torfowych z ukształtowanymi na nich glebami murszowo-mineralnymi z wykształconymi różnorodnymi zbiorowiskami roślinnymi, stanowiącymi użytki zielone z zadrzewieniami i zakrzewieniami. Jest to miejsce lęgowe ptaków należących do różnych grup ekologicznych, w tym wodno-błotnych. Łąki proponowane do włączenia do rezerwatu stanowią własność prywatną. Na ich terenie stwierdzono m.in. wiele okazów czerwono kwitnących storczyków z rodzaju <i>Dactylorhiza</i> oraz kruszczyka błotnego <i>Epipactis helleborine</i> . Do gatunków objętych częściową ochroną należą m.in. kocanki piaszkowe <i>Helichrisum arenarium</i> i bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i> .
APR 7	Rezerwat florystyczny „Łąki koło Szumina”	na północny-zachód od Szumina, gm. Łochów	111,16	Teren obejmuje łąki i starorzecza o charakterze zbliżonym do naturalnego położone w zakolu Bugu. Na niewielkich wyniesieniach spotyka się także fragmenty muraw psammofilnych z elementami muraw kserotermicznych. Występują tu także tereny leśne (głównie drzewostany sosnowe) oraz niewielkie fragmenty zadrzewień i zakrzewień. Obok bogatego inwentarza zbiorowisk łąkowych, murawowych i zaroślowych występuje tu nagromadzenie gatunków chronionych i rzadkich, jak: grązel żółty <i>Nuphar lutea</i> , grzybienie białe <i>Nymphaea alba</i> , starzec bagienny <i>Senecio paludosus</i> , wilczomlecz błyszczący <i>Euphorbia lucida</i> , gnidosz błotny <i>Pedicularis palustris</i> . Obszar dość silnie wykorzystywany rekreacyjnie. W sąsiedztwie znajduje się planowany obszar intensywnej zabudowy rekreacji indywidualnej.

2. Wskazuje się do objęcia ochroną w formie użytków ekologicznych 9 obiektów o łącznej powierzchni 237,95 ha, obejmujących głównie zbiorniki wodne, fragmenty łąk i lasów (wg tabeli):

Kod strefy	Nazwa	Lokalizacja	Powierzchnia [ha]	Charakterystyka
APU 1	Torfianki na lewym tarasie zalewowym Bugu	Zlewnia Treblinka w okolicach miejscowości Poniatowo i Wólka Okraglik, gm. Kosów Lacki	167,65	Holocenijski taras zalewowy Bugu zbudowany z utworów torfowych z wykształconymi glebami torfowymi. Powierzchnię urozmaicają torfianki. Obszar jest wykorzystywany rolniczo (użytki zielone, głównie łąki kośne). W zachodniej części znajdują się większe płyty zadrzewień. Występuje tutaj wiele chronionych i rzadkich gatunków roślin, m.in.: goryczka wąskolistna <i>Gentiana pneumonanthe</i> , goździk pyszny <i>Dianthus superbus</i> , grązel żółty <i>Nuphar lutea</i> , bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i> .
APU 2	Torfianki na lewym tarasie zalewowym Bugu	zlewnia Nowej Treblinka w okolicy miejscowości Złotki, gm. Sadowne	26,76	Niewielkie zbiorniki wodne powstałe w wyniku eksploatacji torfu na tarasie zalewowym Bugu wśród użytków zielonych.

APU 3	Oczko wodne koło Tokar	na południe od miejscowości Tokary, gm. Korczew	2,96	Dwa niewielkie, w dużym stopniu zarośnięte zbiorniki wodne otoczone łąkami kośnymi usytuowane ok. 40 m i 100 m od drogi przy kol. Tokary w dolinie rzeki Toczna. Są to miejsca rozrodu płazów z rodzaju <i>Rana</i> i <i>Triturus</i> oraz stanowisko lęgowe błotniaka stawowego <i>Circus aeruginosus</i> i kokoszki <i>Gallinula chloropus</i> . Oczka wodne są także miejscem rozrodu licznych owadów (ważek, pluskwiaków różnoskrzydłych, chrząszczy).
APU 4	Stawy koło Zaborowa	przy osiedlu Zaborów przy skraju oddziału nr 112, gm. Przesmyki	3,66	Dwa zbiorniki pochodzenia antropogenicznego otoczone zadrzewieniami. Oprócz odbywającej tu lęgi krzyżówki <i>Anas platyrhynchos</i> stwierdzono występowanie rzadkich gatunków zwierząt: pijawki lekarskiej <i>Hirudo medicinalis</i> i traszki zwyczajnej <i>Triturus vulgaris</i> . Stawy są także miejscem rozrodu licznych owadów (ważek, pluskwiaków różnoskrzydłych, chrząszczy). Miejsce to zasługuje na uwagę ze względu na duże wartości dydaktyczne.
APU 5	Oczko wodne koło Miednika	przy miejscowości Miednik, gm. Stoczek	2,77	Bezodpływowe oczko wodne wraz z przylegającą łąką. Wokół rozciągają się pola, a w niedalekiej odległości lasy, przez co proponowany użytek ma duże znaczenie przede wszystkim jako miejsce godowania płazów z rodzaju <i>Rana</i> i <i>Triturus</i> . Stwierdzono tu także zaskrońca <i>Natrix natrix</i> oraz kilka lęgowych gatunków ptaków, m.in.: krzyżówkę <i>Anas platyrhynchos</i> , błotniaka stawowego <i>Circus aeruginosus</i> i trzciniaaka <i>Acrocephalus arundinaceus</i> . Jest to także miejsce rozrodu licznych owadów (ważek, pluskwiaków różnoskrzydłych, chrząszczy).
APU 6	Obniżenie terenu koło Gnojna	na południowy-zachód od miejscowości Gnojno, gm. Pułtusk	7,04	Malowniczo położone obniżenie terenu w dolinie Narwi, wypełnione wodą, otoczone lasem, a także piaszczystymi murawami. W części obejmuje ono zalany, obumierający ols, co nadaje mu niezwykle wygląd. Stwierdzono tu gniazdowanie łabędzia niemego <i>Cygnus olor</i> , krzyżówki <i>Anas platyrhynchos</i> oraz godowisko kumaka nizinnego <i>Bombina bombina</i> .
APU 7	Starorzecze Narwi koło Lipy	na południe od miejscowości Lipa, gm. Pułtusk	10,49	Starorzecze położone na narwiańskim tarasie zalewowym wśród łąk, w części otoczone zadrzewieniem liściastym. Stwierdzono tu gniazdowanie łabędzia niemego <i>Cygnus olor</i> , cyranki <i>Anas querquedula</i> oraz godowisko kumaka nizinnego <i>Bombina bombina</i> . Zaobserwowano również zapewne przelotnego świstuna <i>Anas penelope</i> i ślady występowania bobra <i>Castor fiber</i> . Jest to jedno z najbogatszych środowisk dla lepidopterofauny. Stwierdzono tu zarówno gatunki pospolite, zwłaszcza z rodziny <i>Nymphalidae</i> , jak i szereg gatunków rzadszych – przede wszystkim z rodziny <i>Lycaenidae</i> , jak <i>Maculinea arion</i> .
APU 8	Starorzecze Narwi koło Szygówka	na południe od miejscowości Szygówek, gm. Pułtusk	10,72	Otoczone lasem, malowniczo usytuowane starorzecze położone na narwiańskim tarasie zalewowym. Stwierdzono tu gniazdowanie jednej pary łabędzia niemego <i>Cygnus olor</i> oraz 2-3 par krzyżówki <i>Anas platyrhynchos</i> . Starorzecze jest miejscem żerowania czapli siwej <i>Ardea cinerea</i> , której kolonia mieści się w odległości 2 km. Licznie występują tu płazy, m. in. kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> i bezogonowe z rodzaju <i>Rana</i> . W zachodniej części zbiornika znajdują się żeremia bobra <i>Castor fiber</i> .
APU 9	Ols koło miejscowości Orzełek	na południowy-zachód od miejscowości Orzełek, gm. Sadowne	5,9	Dobrze zachowany ols graniczący z łąkami. Refugium bogate w entomofaunę związaną z podmokłymi środowiskami leśnymi.

3. W odniesieniu do obiektów postulowanych do objęcia formami ochrony przyrody ustala się:

- 1) do czasu uznania za rezerwat przyrody lub ustanowienia użytku ekologicznego obowiązują zadania ochronne określone w § 8 ust. 1 niniejszego załącznika do rozporządzenia;
- 2) dopuszcza się objęcie ochroną postulowanych obiektów w innych formach ochrony przyrody niż określone w ust. 1 i 2;
- 3) dopuszcza się możliwość wyznaczenia innych obszarów do objęcia ochroną niż wymienione w ust. 1 i 2, jeśli wystąpią okoliczności wskazujące na potrzebę dodatkowej ochrony, jak np. konieczność ochrony zagrożonych stanowisk roślin, zwierząt i grzybów;
- 4) dopuszcza się możliwość rezygnacji z uznania za rezerwat przyrody lub ustanowienia użytku ekologicznego obszarów wymienionych w ust. 1 i 2, jeśli wystąpią okoliczności wskazujące na niecelowość podejmowania działań ochronnych, przede wszystkim bezpowrotna utrata wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

Rozdział 2

Zakres działań ochronnych

§ 8. 1. Działania ochronne obejmują:

Przedmiot działań	Działania ochronne	Obszar objęty działaniami ochronnymi
zachowanie celu ochrony projektowanego rezerwatu przyrody	1. Zaleca się poprawę stosunków wodnych obszaru zgodnie z ustaleniami dla stref BCK II. 2. Ustala się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III. 3. Uznaje się za konieczną przebudowę drzewostanów zgodnie z Zasadami Hodowli Lasu. 4. Nowy operat urządzania lasu uwzględni przeprowadzenie jedynie niezbędnych zabiegów hodowlanych: ograniczenie cięć trzebieżowych, zmniejszenie rozmiaru pozyskania drewna, w zależności od warunków stosowanie rębni zupełnej pasowej Ic, o wąskim pasie zrębu bądź rębni przerębowej, unikanie dużych powierzchni zrębowych. 5. W lasach prywatnych uznaje się za konieczne zwiększenie udziału organu nadzorującego przy udzielaniu zezwoleń na wycinkę. Wycinka drzew powinna być poprzedzona wizją leśnika i wydaniem przez niego pozytywnej opinii. Zakończenie prac zrębowych powinno być odebrane przez leśnika i potwierdzone wydaniem asygnaty stanowiącej dowód legalnego pozyskania drewna oraz podniesienie wieku rębności dla olszy do 80 lat. 6. Zaleca się pozostawianie na powierzchni drzew dziuplastych oraz leżaniny. 7. Dopuszcza się prowadzenie prac zrębowych jedynie w okresie zimy. 8. Ochrona przed presją turystyczną po rozpoczęciu funkcjonowania zagospodarowania turystycznego w strefie BCKIV 5 polega na monitorowaniu natężenia ruchu turystycznego w granicach projektowanego powiększenia rezerwatu, a w przypadku nadmiernej presji turystycznej wprowadzeniu ograniczeń w poruszaniu się po terenie – tablice informujące o czasowym (np. okres lęgów ptactwa) lub przestrzennym (najcenniejsze obszary poddane największej penetracji) ograniczeniu wstępu.	APR1 - Powiększenie rezerwatu „Moczydło”
	1. Zaleca się eliminację nadmiaru sosny oraz nie wprowadzanie zalesień i odnowień sosną na terenie projektowanego rezerwatu i wydzieleniach w jego bezpośrednim sąsiedztwie. 2. Zabiegi hodowlane uwzględnią stopniowe usuwanie gatunków lekkonasiennych oraz robinii akacjowej <i>Robinia pseudacacia</i>. 3. Dopuszcza się prowadzenie prac zrębowych jedynie w okresie zimy. 4. Zaleca się eliminację ambony myśliwskiej w oddziale 48a.	APR2 - Rezerwat leśny „Podjabłońskie”
	1. Zaleca się poprawę stosunków wodnych obszaru zgodnie z ustaleniami dla stref BCK II. 2. Ustala się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III. 3. Nowy operat urządzania lasu uwzględni przeprowadzenie jedynie niezbędnych zabiegów hodowlanych: ograniczenie cięć trzebieżowych, zmniejszenie rozmiaru pozyskania drewna, w zależności od warunków stosowanie rębni zupełnej pasowej Ic, o wąskim pasie zrębu bądź rębni przerębowej, unikanie dużych powierzchni zrębowych. 4. W lasach prywatnych uznaje się za konieczne zwiększenie udziału organu nadzorującego przy udzielaniu zezwoleń na wycinkę. Wycinka drzew powinna być poprzedzona wizją leśnika i wydaniem przez niego pozytywnej opinii. Zakończenie prac zrębowych powinno być odebrane przez leśnika i potwierdzone wydaniem asygnaty stanowiącej dowód legalnego pozyskania drewna oraz podniesienie wieku rębności dla olszy do 80 lat. 5. Zaleca się pozostawianie na powierzchni drzew dziuplastych oraz leżaniny. 6. Dopuszcza się prowadzenie prac zrębowych jedynie w okresie zimy.	APR3 - Rezerwat leśny „Ols Garnek”

	1. Renaturyzacja stosunków wodnych zgodnie z ustaleniami dla strefy BCR I. Dodatkowo, prace obejmują odtworzenie meandrów na odcinku ok. 8 km w obrębie olsów, np. przez zabiegi biotechniczne w korycie. 2. Nowy operat urządzania lasu uwzględni przeprowadzenie jedynie niezbędnych zabiegów hodowlanych: ograniczenie ciec trzebieżowych, zmniejszenie rozmiaru pozyskania drewna, w zależności od warunków stosowanie rębni zupełnej pasowej Ic, o wąskim pasie zrębu bądź rębni przerębowej, unikanie dużych powierzchni zrębowych. 3. W lasach prywatnych uznaje się za konieczne zwiększenie udziału organu nadzorującego przy udzielaniu zezwoleń na wycinkę. Wycinka drzew powinna być poprzedzona wizją leśnika i wydaniem przez niego pozytywnej opinii. Zakończenie prac zrębowych powinno być odebrane przez leśnika i potwierdzone wydaniem asygnaty stanowiącej dowód legalnego pozyskania drewna oraz podniesienie wieku rębności dla olszy do 80 lat. 4. Zaleca się pozostawianie na powierzchni drzew dziuplastych oraz leżaniny. 5. Dopuszcza się prowadzenie prac zrębowych jedynie w okresie zimy.	APR4 - Rezerwat leśny „Ols nad Czarną Strugą”
	1. Zaleca się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III. 2. Ochrona przed presją turystyczną polega na monitorowaniu natężenia ruchu turystycznego, zwłaszcza w południowo-zachodniej części projektowanego rezerwatu generowanego przez zainwestowanie rekreacyjne w strefie BCKIV2 Wilczogęby, a w przypadku nadmiernej presji turystycznej wprowadzeniu ograniczeń w poruszaniu się po terenie – tablice informujące o czasowym (np. okres lęgów ptactwa) lub przestrzennym (najcenniejsze obszary poddane największej penetracji) ograniczeniu wstępu. 3. Ograniczenie poruszania się samochodów na międzywału polega na ustawieniu znaku wjazdu na śródpolnej drodze dojazdowej nad Jezioro Kotło w uzgodnieniu z organem właściwym do spraw gospodarowania wodą.	APR5 - Rezerwat florystyczny „Jezioro Kotło”
	1. Zaleca się renaturyzację stosunków wodnych zgodnie z ustaleniami dla strefy BCR I. 2. Ustala się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III.	APR6 - Powiększenie rezerwatu „Wilcze Błota”
	1. Ustala się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III. 2. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiorników. 3. Ochrona przed presją turystyczną polega na monitorowaniu natężenia ruchu turystycznego, a w przypadku nadmiernej presji turystycznej wprowadzeniu ograniczeń w poruszaniu się po terenie – tablice informujące o czasowym (np. okres lęgów ptactwa) lub przestrzennym (najcenniejsze obszary poddane największej penetracji) ograniczeniu wstępu.	APR7 - Rezerwat florystyczny „Łąki koło Szumina”
zachowanie celu ochrony projektowanego użytku ekologicznego	1. Zaleca się renaturyzację stosunków wodnych zgodnie z ustaleniami dla strefy BCR I. 2. Ustala się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III. 3. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiorników.	APU1 - Użytek ekologiczny - Torfianki na lewym tarasie zalewowym Bugu
	1. Zaleca się poprawę stosunków wodnych obszaru zgodnie z ustaleniami dla stref BCK II. 2. Ustala się przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III. 3. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiorników.	APU2 - Użytek ekologiczny - Torfianki na lewym tarasie zalewowym Bugu
	1. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiornika.	APU3 - Użytek ekologiczny - Oczko wodne koło Tokar
	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.	APU4 - Użytek ekologiczny - Niewielkie stawy koło Zaborowa

	1. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiornika.	APU5 - Użytek ekologiczny - Oczko wodne koło Miednika
	1. Ochrona przed presją turystyczną polega na monitorowaniu natężenia ruchu turystycznego, a w przypadku nadmiernej presji turystycznej wprowadzeniu ograniczeń w poruszaniu się po terenie – tablice informujące o czasowym (np. okres lęgów ptactwa) lub przestrzennym (najcenniejsze obszary poddane największej penetracji) ograniczeniu wstępu.	APU6 - Użytek ekologiczny - Obniżenie terenu koło Gnojna
	1. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiornika. 2. Ograniczenie możliwości dojazdu bezpośrednio do starorzecza polega na nieulepszaniu drogi prowadzącej do starorzecza oraz ustawieniu znaku wjazdu w porozumieniu z zarządzającym drogą. 3. Ochrona przed presją turystyczną polega na monitorowaniu natężenia ruchu turystycznego, a w przypadku nadmiernej presji turystycznej wprowadzenie ograniczeń w poruszaniu się po terenie – tablice informujące o czasowym (np. okres lęgów ptactwa) lub przestrzennym (najcenniejsze obszary poddane największej penetracji) ograniczeniu wstępu.	APU7 - Użytek ekologiczny - Starorzecze Narwi koło Lipy
	1. Poprawa stosunków wodnych polega na regulowaniu odpływu na kanale odprowadzającym wody do Narwi. 2. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiornika.	APU8 - Użytek ekologiczny - Starorzecze Narwi koło Szygówka
	1. Poprawa stosunków wodnych polega na budowie zastawki na kanale odwadniającym ols.	APU9 - Użytek ekologiczny - Ols koło Orzełka
ochrona zasobów abiotycznych i gleb	1. Dopuszcza się zmiany ukształtowania terenu związane ze zwiększeniem retencji wodnej obszaru. 2. Zachowanie ciągów krajobrazowych oraz ochrona samych skarp przed ruchami masowymi obejmuje ograniczenie zabudowy na skarpach wysoczyznowych. 3. Nakazuje się wyeliminowanie nielegalnego eksploataowania surowców mineralnych oraz rekultywację terenów powyrobiskowych zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska. W szczególnych przypadkach, gdy w wyrobisku ukształtowały się interesujące biocenozy przeprowadzenie rekultywacji nie jest wskazane, zaleca się natomiast podjęcie działań ochronnych w celu ich zachowania. 4. Wskazuje się na konieczność wykonania inwentaryzacji nielegalnych wyrobisk oraz ich sukcesywną rekultywację. 5. Wskazuje się na konieczność likwidacji dzikich wysypisk odpadów. 6. Celem identyfikacji i ochrony przed zabudową dobrze wykształconych, nieprzekształconych antropogenicznie profili gleb, np. profile gleb organicznych na tarasach zalewowych rzek zaleca się przeprowadzenie szczegółowych badań gleboznawczych oraz rozważenie możliwości ustanowienia stanowisk dokumentacyjnych.	obszar całego Parku
ochrona zasobów i ekosystemów wodnych	1. Zabrania się dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, a w szczególności: 1) lokalizowania nowych wałów przeciwpowodziowych w obrębie tarasu zalewowego Bugu i Narwi; 2) budowy w korycie Bugu zbiorników dużej retencji; 3) budowy zbiorników małej retencji na tarasie zalewowym Bugu; 4) jakiegokolwiek zamiany starorzeczy i lokalnych obniżen terenu, w tym w zbiorniki retencyjne, rekreacyjne, odstojniki ścieków oraz wysypiska odpadów stałych; 5) poboru wody z małych zbiorników wodnych i starorzeczy w objętości większej niż zasilanie oraz wszelkich prac powodujących ubytek wody z tych obiektów (melioracje odwadniające); 6) osuszania terenów podmokłych, w tym torfowisk, lęgów oraz olsów. 2. Zabrania się prowadzenia prac regulacyjnych Bugu i Narwi za wyjątkiem czynności mających na celu ochronę przeciwpowodziową, utrzymanie szlaku żeglownego oraz przeciwdziałanie nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska. Prace te mogą być wykonywane jedynie z zastosowaniem materiałów naturalnych.	obszar całego Parku

	3. Zaleca się budowę zbiorników małej retencji na bezpośrednich dopływach Bugu (rzeki IV rzędu) na tarasie nadzalewowym z zachowaniem następujących warunków realizacji inwestycji: 1) przeprowadzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zmian); raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko musi zawierać obliczenia przepływów nienaruszalnych rzeki na ujściu do projektowanego zbiornika i w odcinku leżącym bezpośrednio poniżej konstrukcji piętrzącej; 2) zastosowanie surowców naturalnych (kamień, drewno itp.); 3) podjęcie działań łagodzących skutki przyrodnicze inwestycji w ramach kompensacji przyrodniczej, a w szczególności: a) zachowanie na brzegu zbiornika elementów starodrzewu liściastego (drzew pojedynczych i kęp drzew), b) wprowadzenie nowych nasadzeń drzew liściastych, łącznie na 20 % długości linii brzegowej, w pasie o szerokości nie mniej niż 5 m, c) wprowadzenie nasadzeń krzewów na 40 % długości linii brzegowej, w pasie o szerokości nie mniejszej niż 5 m i w odległości do 2 m od granicy wody przy maksymalnym napełnieniu zbiornika, d) zabezpieczenie konstrukcji ziemnych np. siatkami zabezpieczającymi je przed bobrami i innymi ssakami drążącymi nory w gruntach przywodnych, e) prowadzenie monitoringu przepływu w odcinku rzeki poniżej zbiornika; w przypadku spadku wielkości przepływu wody poniżej przepływu nienaruszalnego nie dopuszcza się dalszego poboru wody ze zbiornika, za wyjątkiem działań związanych z zagrożeniem pożarowym i przeciwdziałaniem nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska, f) dla zbiorników o powierzchni lustra wody przy średnim stanie powyżej 0,5 ha: • utworzenie w centralnej części zbiornika wyspy o pow. ok. 100 m² wyniesionej ok. 0,5 m nad poziom wody przy maksymalnym napełnieniu zbiornika, z nasadzeniem kilku drzew liściastych i kęp krzewów jako refugium dla ptaków drapieżnych, • utworzenie w centralnej części zbiornika 2 płycizn o powierzchni ok. 120 m², zagłębionych na ok. 1 m przy maksymalnym napełnieniu zbiornika, jako refugium dla ptaków i drobnych ssaków; utworzenie na nich siedliska szuwarowego przez nasadzenie trzciny i innej roślinności szuwarowej. 4. Zaleca się usprawnienie zarządzania pracą istniejących zastawek i jazów. 5. Dla cieków, z których w sposób zorganizowany pobierana jest woda na potrzeby gospodarcze, np. do napełniania stawów hodowlanych, z wyłączeniem sytuacji związanych z przeciwdziałaniem nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska, ustala się obowiązek: 1) określenia i utrzymania wielkości przepływów nienaruszalnych; 2) utrzymania poboru wody ze starorzeczy, innych zbiorników naturalnych i zbiorników małej retencji w wielkości mniejszej niż ich zasilanie. 6. Ochrona cieków i zbiorników wodnych przed spływem zanieczyszczeń powierzchniowych polega na utrzymaniu istniejących i tworzeniu nowych pasów zadrzewień i zakrzewień nadwodnych jako naturalnej obudowy biologicznej. 7. W odległości 20 m od strefy ochronnej źródeł wody, ujęć wody, brzegu zbiorników wodnych oraz cieków nie dopuszcza się nawożenia własnych gruntów rolnych gnojowicą, a w odległości do 100 m zaleca się ograniczenie nawożenia. 8. Projekty wszystkich urządzeń hydrotechnicznych i melioracyjnych, z wyłączeniem ich konserwacji i przebudowy, wymagają przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. 9. Zaleca się zachowanie naturalnego przepływu wód w zbiornikach wodnych na obszarze międzywala. 10. Celem rozpoznania zmian zachodzących w bilansie wodnym i obiegu geochemicznym na tarasie zalewowym i nadzalewowym zaleca się założenie sieci piezometrów i prowadzenie obserwacji poziomu wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie w zlewniach najbardziej zagrożonych stałym lub okresowym deficytem wody: zlewnia Ugoszczy, Buczynki i Bojewki. 11. W okresie od kwietnia do października, raz w miesiącu, zaleca się wykonywanie kontroli poziomu lustra wody w 3-5 wybranych starorzeczach położonych na zawału w różnej odległości od rzeki.	
--	---	--

	12. Zaleca się objęcie stałym monitoringiem jakości wód 3-5 wybranych starorzeczy o powierzchni ponad 5 ha i głębokości maksymalnej nie mniejszej niż 3 m. Badania należy prowadzić w zakresie przewidzianym dla jezior zgodnie z „Wytycznymi monitoringu podstawowego jezior” początkowo 3-krotnie w interwałach 2 letnich, a następnie zależnie od dynamiki zmian stanu jakościowego wód co 2-5 lat. 13. Celem zatrzymania wody na tarasie zalewowym Bugu administrator urządzeń wodnych we współpracy z Dyrektorem Parku określi zasady funkcjonowania budowli wodnych w wale przeciwpowodziowym na lewym tarasie zalewowym uwzględniające otwieranie budowli w czasie wezbrań od 1 XI do 31 III oraz ich zamykanie na okres niżówek i roztopów. 14. Zaleca się wykonanie prac studialnych związanych ze zmianą pracy systemu śluz i zastawek w zakresie efektów regulowania wilgotności gleb i wymiany wody w starorzeczach na zawału oraz stanu zachowania siedlisk, których funkcjonowanie jest zależne od cyklicznego zalewania wodami rzeki.	
poprawa stosunków wodnych ekosystemów hydrogenicznych	Celem: 1. Powstrzymania odpływu wody z obszaru Parku. 2. Powstrzymania degradacji (przesuszania) siedlisk mających dużą rolę w kształtowaniu bilansu wodnego obszaru. 3. Kształtowania naturalnych procesów sukcesji starorzeczy. 4. Zachowania i poprawy funkcjonowania ekosystemów hydrogenicznych ważnych dla utrzymania lokalnej różnorodności biologicznej ustala się obowiązek: 1) wyłączenia z konserwacji brzegów cieków V i wyższych rzędów i dopuszczeniu do ich renaturyzacji; 2) odmulania wszystkich rowów melioracyjnych co 10 lat oraz prowadzeniu odmulania warstwą płytszą od 15-20 cm (optymalnie 5-10 cm).	BCK II
	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.	BCK II1
	1. Wydanie nowego pozwolenia wodnoprawnego dla stawów rybackich wymaga przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko szczególnie w kontekście projektowanej budowy zbiornika retencyjnego „Bartków” w strefie BCK II3; raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko musi zawierać obliczenia i warunki zachowania przepływów nienaruszalnych Kołodziejki.	BCK II2
	Wariant 1 - realizacja zbiornika wodnego „Bartków” o funkcjach rekreacyjnych i retencyjnych: 1. Realizacja inwestycji zgodnie z warunkami określonymi w planie ochrony. 2. W związku z planowanym zagospodarowaniem w strefie BCKIV18 zaleca się monitorowanie natężenia ruchu turystycznego, a w przypadku jego nadmiernego nasilenia podjęcie działań ograniczających go poprzez np. wprowadzenie zakrzewień i zadrzewień utrudniających dostęp na części zbiornika. Wariant 2 – odstępianie od realizacji zbiornika wodnego „Bartków”: 1. Przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych zgodnie z ustaleniami dla stref BCK III.	BCK II3
renaturyzacja zdegradowanych ekosystemów hydrogenicznych	Celem: 1. Odtworzenia funkcji obszaru źródłiskowego o dużych zdolnościach retencyjnych. 2. Przywrócenia naturalnych procesów kształtowania i sukcesji starorzeczy w wyniku naturalnych wylewów. 3. Odtworzenia siedlisk hydrogenicznych mających dużą rolę w utrzymaniu lokalnej różnorodności biologicznej uznaje się za konieczne: 1) opracowanie szczegółowego projektu technicznego poprzedzonego badaniami hydrologicznymi uwzględniającego m.in.: a) bilans wody w zlewni, b) zasady regulowania odpływu wody z istniejących systemów drenarskich i sieci rowów odwadniających z określeniem wysokości piętrzenia wody na poszczególnych urządzeniach w zależności od wymagań zbiorowisk, c) wznoszenie nowych budowli piętrzących na ciekach, rowach i kanałach (retencja korytowa), d) zmniejszenie przepływu w rowach melioracyjnych poprzez częściowe zasypywanie rowów lub ich nie wykaszanie, e) powstrzymanie odpływu wody w wyniku likwidacji rowów melioracyjnych, f) odtwarzanie meandrów na wybranych odcinkach cieków, g) realizację melioracji nawadniających, h) wtórne zabagnienia terenu.	BCR I

	2) odsunięcie wałów przeciwpowodziowych na granicę tarasu zalewowego i nadzalewowego w celu przywrócenia naturalnego zasilania starorzeczy: a) I etap - na odcinku ujście Nowej Trebłinki - Morzyczyn Włościański, b) II etap - na odcinku Przewóz Nurski – ujście Cetyni.	
wspomaganie naturalnego przepływu wód w zbiornikach wodnych na obszarze międzywala	1. Przerzut wody z Bugu do starorzecza obejmuje budowę przepompowni, której lokalizacja powinna zapewnić najlepsze efekty inwestycji przy najmniejszych kosztach. 2. Ograniczenie dostępu do linii brzegowej starorzeczy polega na utrzymaniu lub/i wprowadzaniu zakrzewień i szuwarów (szuwar pałkowy, szuwar trzcinowy) wokół zbiornika. 3. Ograniczenie dojazdu do Jeziora Bużysko polega na ustawieniu znaku zakazu wjazdu na drogach dojazdowych w porozumieniu z zarządzającym drogą.	BCE1
	1. Wspomaganie naturalnego przepływu wody w starorzeczu obejmuje: 1) budowę nowego jazu w okolicach miejscowości Kielpiniec na dopływie wody; 2) wykonanie przekopu wymuszającego przepływ wody w starorzeczach; 3) wykorzystanie istniejącego jazu naprzeciw miejscowości Kamionka Nadbużna do odpływu wody.	BCE2
ochrona wód podziemnych	1. Jako niekorzystne dla przyrody oraz racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej nie dopuszcza się działań powodujących: 1) obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na gruntach ornych, łąkach i pastwiskach w dolinach rzecznych oraz na krawędzi tarasów zalewowych i wysoczyzn; 2) osuszanie torfowisk i obszarów źródliskowych cieków.	obszar całego Parku
poprawa stanu czystości wód	1. Poprawę stanu czystości wód cieków i zbiorników wodnych realizuje się w szczególności poprzez: 1) uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Parku; 2) uporządkowanie obejść gospodarskich pod kątem dotrzymywania norm sanitarnych i ochrony środowiska; 3) zinventaryzowanie oraz likwidację punktów zrzutu ścieków nieoczyszczonych do gruntu i wód powierzchniowych; 4) utrzymanie lub tworzenie pasów zakrzewień i zadrzewień wzdłuż cieków i zbiorników wodnych jako naturalnej obudowy biologicznej ograniczającej spływ zanieczyszczeń ze zlewni wykorzystywanej na cele rolnicze i leśne.	obszar całego Parku
ochrona hydrobiontów w warunkach użytkowania rybackiego	1. Zaleca się rozpoznanie hydrobiontów oraz ewentualną przebudowę struktury ichtiofauny zgodnie z charakterem siedliska we wszystkich zbiornikach wodnych przewidzianych do wykorzystania pożytku zgodnie z ustawą z dn. 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (tekst jednolity Dz. U. Nr 66, poz. 750 z 1999 r. z późn. zmian.). 2. Gospodarka rybacka na wodach powierzchniowych Parku powinna: 1) wspomagać ochronę stanu ilościowego i jakości wód powierzchniowych w celu utrzymania różnorodności siedliskowej, warunkującej trwałe występowanie rodzimej ichtiofauny; 2) wspomagać ochronę gatunków hydrobiontów objętych ochroną prawną, krytycznie zagrożonych i zagrożonych, wymienianych w „Polskiej czerwonej księdze zwierząt”, „Polskiej czerwonej księdze roślin” oraz objętych lokalnymi i krajowymi programami ochrony aktywnej; 3) promować w działaniach gospodarczych rodzime gatunki ryb pochodzenia lokalnego; 4) prowadzić do uzyskania składu gatunkowego i struktury wiekowej ryb właściwych dla danego typu wód, zapewniających optymalne wykorzystanie występujących w nich siedlisk i bazy pokarmowej oraz umożliwiających populacjom ryb naturalny rozród. 3. Dla operatów rybackich ustala się: 1) utrzymanie i przywracanie utraconej różnorodności siedliskowej wód powierzchniowych oraz uzyskanie struktury gatunkowej ryb, zwłaszcza proporcji gatunków drapieżnych do gatunków tzw. „spokojnego żeru” oraz struktury wiekowej ryb właściwych dla typu siedliska; 2) planowanie gospodarki rybackiej w oparciu o rozpoznanie stanu ekosystemów wodnych Parku, zwłaszcza warunków fizyczno-chemicznych siedliska, obfitości i dostępności bazy pokarmowej ryb, struktury gatunkowej i wiekowej ichtiofauny, wielkości eksploatacji poszczególnych gatunków ryb, zwłaszcza cennych z wędkarskiego punktu widzenia, a także rzadkich i zagrożonych; 3) utrzymanie na właściwym poziomie liczebności populacji szczególnie eksploatowanych przez wędkarzy, a także wykazujących regres stanu z innych powodów przez niezbędne zarybienia; właściwy poziom liczebności populacji	obszar całego Parku

	gatunków zostanie określony w dokumentacji do operatu rybackiego lub przez Dyrektora Parku; 4) zarybienie Bugu głównie gatunkami drapieżnymi (szczupak, sandacz, sum, okoń) oraz z grupy reofilnych karpiowatych (brzana, jaź, kleń i świnka); 5) wykorzystywanie do zarybień materiału z hodowli (wylęgarni) lokalnych, 6) promowanie naturalnego rozrodu ryb m.in. przez tworzenie obrębów ochronnych obejmujących najbardziej wydajne tarliska i miejsca wychowu narybku; 7) z uwagi na ochronę gatunkową ryb dopuszczenie odłowów sieciowych jedynie w uzasadnionym celu poprawy struktury gatunkowej ichtiofauny (np. eliminacji gatunków obcych, ograniczenia nadmiernej liczebności gatunku rodzimego oddziałującego niekorzystnie na całość zespołu ryb) lub ochrony siedlisk (np. ograniczenia nadmiernej liczebności leszcza, płoci i krąpia – gatunków uznawanych za przyczyniające się do degradacji siedliska); 8) określenie sposobu i wdrożenie formy raportowania o połowach przez wędkarzy, jako jednego z podstawowych monitoringu ichtiofauny; 9) określenie i wdrożenie sposobów ochrony chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków hydrobiontów, w tym, w uzasadnionych wypadkach, wskazanie propozycji obrębów ochronnych; 10) wskazanie miejsc cumowania i spuszczenia na wodę łodzi oraz fragmentów brzegu (odcinki linii brzegowej) dostępnych dla wędkarzy w celu ochrony roślinności brzegowej i miejsc rozrodu i regularnego przebywania wielu gatunków zwierząt oraz przeciwdziałania erozji brzegów wód. 4. Zaleca się propagowanie wśród współwłaścicieli i współużytkowników zbiornika wodnego potrzeby i korzyści wynikających ze wspólnego użytkowania zbiornika i jego otoczenia.	
ochrona lądowych ekosystemów nieleśnych	1. Ochronę lądowych ekosystemów nieleśnych realizuje się przez: 1) kontynuowanie tradycyjnego, ekstensywnego sposobu użytkowania gruntów rolnych i niedopuszczenie do ich ugorowania; 2) ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze; 3) zapewnienie właściwego dla danego typu ekosystemu poziomu wody; 4) objęcie ochroną prawną, po dokładnym zbadaniu, najwartościowszych elementów flory i zbiorowisk roślinnych, zwłaszcza zbiorowisk wodnych i nadwodnych, torfowisk oraz muraw; 5) dopuszczenie procesów erozji na zboczach doliny Bugu, które mają kluczowe znaczenie dla dynamicznego odradzania się siedlisk zboczowych warunkujących egzystencję kserotermicznym gatunkom roślin oraz związanych z nimi zwierząt. 2. Monitoring ekosystemów nieleśnych obejmuje: 1) stan i źródła zagrożeń ekosystemów nieleśnych; 2) stan środowiska abiotycznego, w szczególności stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych; 3) skutki działań ochronnych.	obszar całego Parku
przeciwdziałanie zmniejszaniu i fragmentacji terenów otwartych	1. Przeciwdziałanie sukcesji zarastających łąk i pastwisk, polanek i łąk śródleśnych, wilgotnych łąk i torfowisk realizuje się przez usuwanie samosiewów drzew i krzewów na terenach otwartych, a w razie konieczności także karczowanie z usunięciem biomasy z pozostawieniem kęp drzew i krzewów w dolinach cieków jako naturalnej zabudowy biologicznej. 2. Utrzymaniu trwałych użytków zielonych sprzyjać będzie propagowanie wśród rolników działań w ramach Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego, w tym: 1) utrzymanie lub przywracanie areału użytków zielonych; 2) niedopuszczenie do zamiany użytków zielonych na grunty orne; 3) niedopuszczenie do przeorywania użytków zielonych; 4) prowadzenie zabiegów agrotechnicznych zgodnie z wymogami zbiorowisk i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstotliwość i techniki koszenia); 5) powrót do tradycyjnego użytkowania (optymalnie koszenie ręczne) oraz opóźnienie pierwszego pokosu po 15 lipca, a w przypadku łąk wilgotnych koszenie we wrześniu z pozostawieniem pojedynczych kop siana na obrzeżach do końca lata. 3. Wyłączenie obszaru z zalesień.	BCK III
ochrona ekosystemów leśnych	1. Zaleca się utrzymanie istniejących powierzchni leśnych oraz zachowanie aktualnych proporcji powierzchniowych między obszarami leśnymi i nieleśnymi. 2. Dopuszcza się powiększanie istniejących zasobów leśnych, jeśli jest to uzasadnione względami przyrodniczymi i ekonomicznymi, przy czym powinno ono sprzyjać tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno – leśnej oraz zwanego systemu przyrodniczego łącznie z innymi obszarami o funkcjach	obszar całego Parku

	ekologicznych. Za obszary pożądane do zalesień przyjmuje się: 1) wielkoobszarowe tereny rolnicze o małej lesistości; 2) tereny łączące istniejące kompleksy leśne, które spełniają lub potencjalnie mogą spełniać funkcje korytarzy ekologicznych dla fauny leśnej; 3) tereny wzdłuż najważniejszych wododziałów; 4) tereny przylegające do cieków i zbiorników wodnych, za wyjątkiem doliny Bugu. 3. Nie dopuszcza się zalesiania strefy ekspozycji sylwety miasta Drohiczyzna. 4. Grunty przeznaczone do zalesienia określi miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. 5. Nowe plany zarządzania lasów państwowych pozostających w zasięgu terytorialnym Parku przyjmą 140 lat jako wiek rębności dębu. 6. Zakaz zmiany stosunków wodnych na siedliskach bagiennych i wilgotnych, w szczególności w borach bagiennych, olsach, łęgach i na torfowiskach. 7. Poprawa stosunków wodnych w lasach obejmuje zachowanie istniejących mokradeł, śródleśnych wilgotnych łąk i torfowisk oraz cieków, a także odtwarzanie i realizację nowych obiektów małej retencji, jeśli nie zagraża to obecnym wartościom przyrodniczym. 8. Nie dopuszcza się stosowania zrębów zupełnych. 9. W drzewostanach z dominującym udziałem Wz, Js, Ol oraz w zbiorowiskach łęgów wierzbowo-topolowych należy stosować rębnie złożone. W drzewostanach do przebudowy zaleca się stosowanie rębni IIIb. Docelowo zaleca się zwiększenie udziału jesionu, przy czym do czasu opanowania lub wycofania się inwazji patogenów jesionu należy przejściowo zrezygnować z jego sztucznego odnowienia. 10. Niezależnie od rodzaju rębni zaleca się pozostawianie do naturalnej śmierci kęp starodrzewu z udziałem drzew dziuplastych o powierzchni łącznej nie mniejszej niż 5 % powierzchni manipulacyjnej i powierzchni jednostkowej około 10 a, a także posuszu liściastego jałowego i czynnego oraz posuszu iglastego w ilościach uniemożliwiających inicjowanie ognisk gradacyjnych. 11. Odnowienia lasu obejmują: 1) preferowanie odnowień naturalnych, jeśli pozwolą na to warunki siedliskowe i istniejący skład gatunkowy; 2) odnowienia sztuczne gatunków właściwego pochodzenia z materiału siewnego dobrej jakości. 12. Uznaje się za konieczne stopniowe usuwanie gatunków obcych w ramach prowadzonych prac leśnych, m.in.: robinii akacjowej <i>Robinia pseudacacia</i>, klonu jesionolistnego <i>Acer negundo</i> i czeremchy amerykańskiej <i>Padus serotina</i>. 13. Tworzenie stref ekotonowych na obrzeżach uprawy leśnej obejmuje zakładanie pasów drzew i krzewów złożonych z gatunków domieszkowych i biocenotycznych, z priorytetem dla silnie zniekształconych lasów na siedliskach porolnych. 14. Zaleca się pozostawianie na powierzchni możliwie dużej liczby drzew kwalifikujących się do uznania za pomniki przyrody, o nietypowym pokroju, drzew gatunków uznanych lokalnie za rzadkie i ginące, drzew stanowiących siedlisko bogatej flory epifitycznej, drzew stanowiących pamiątkę kultury leśnej, np. pojedyncze egzemplarze gatunków egzotycznych, pod warunkiem, że nie stanowią zagrożenia dla rodzimej przyrody, drzew tworzących komponowane układy przestrzenne, np. aleje. 15. Żaden zabieg pielęgnacyjny (czyszczenia, trzebieże) nie może ograniczać różnorodności biologicznej Parku i całkowicie eliminować z niego jakichkolwiek gatunków, za wyjątkiem inwazyjnych gatunków obcych. 16. Uznaje się za konieczną realizację określonego w planie ochrony programu działań w odniesieniu do ochrony gatunków flory, fauny i grzybów. 17. Zwalczanie niepożądanych gradacji owadów i grzybowych, a także ograniczanie szkód łowieckich odbywa się przez stosowanie metod mechanicznych lub biologicznych; środki chemiczne należy ograniczyć do przypadków, gdy pozostałe metody są niewystarczające. 18. Zaleca się zachowanie materialnych pozostałości dawnej kultury leśnej, np. obserwacyjne wieże przeciwpożarowe, stare słupy podziału powierzchniowego, drogi leśne wraz z ich nawierzchniami itp. oraz kultury powszechnej.	
zachowanie krajobrazu leśnego, w tym dużych kompleksów lasów państwowych	1. Zaleca się renaturyzację najlepiej zachowanych fragmentów nadrzecznych łęgów wiązowo-jesionowych i wierzbowo-topolowych, np. na ustabilizowanych wyspach na Bugu oraz obejmowanie najlepiej zachowanych fragmentów ochroną prawną. 2. Utrzymuje się istniejącą powierzchnię lasów ochronnych oraz zaleca się uznanie za ochronne lasy na siedliskach bagiennych i wilgotnych (siedliska BMb, LMb, Ol, OIJ, Lł), przylegające do cieków i zbiorników wodnych, na wydmach oraz na obszarach narażonych na erozję glebową.	BCS III

	3. Ochrona ekosystemów nieleśnych w istniejących i potencjalnych użytkach ekologicznych (polany, wilgotne łąki śródleśne, torfowiska, murawy napiaskowe) obejmuje utrzymanie dotychczasowego stanu zasobów przyrodniczych i niedopuszczenie do ich sukcesji. 4. Zaleca się wykonanie opracowań dotyczących gospodarki wodnej regulujących zagadnienia melioracji i układu stosunków wodnych na obszarze leśnym. 5. Zaleca się rozszerzenie współpracy z ośrodkami naukowymi w zakresie doskonalenia metod gospodarki leśnej oraz badań nad ekosystemami leśnymi i nieleśnymi na terenach leśnych, wyniki których pozwolą m.in. na wnioskowanie o objęcie ochroną prawną obiektów. 6. Zaleca się opracowanie i ewentualne wdrożenie programu restytucji ciemniźnicy białej <i>Veratrum album</i> i długosza królewskiego <i>Osmunda regalis</i>. 7. Wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych dopuszczalne jest w oparciu o istniejącą i projektowaną infrastrukturę, w tym przede wszystkim szlaki turystyczne i ścieżki przyrodnicze.	
kształtowanie zróżnicowanej struktury wiekowej, gatunkowej i przestrzennej drzewostanów głównie lasów prywatnych	1. Zaleca się wykonanie lub uaktualnienie uproszczonych planów urządzania lasów lub inwentaryzacji stanu lasu dla lasów rozdrobnionych uwzględniających przyrodnicze warunki gospodarki leśnej. 2. Zaleca się zwiększenie nadzoru nad lasami prywatnymi w zakresie prowadzenia zabiegów hodowlanych i pozyskania drewna. Wycinka drzew powinna być poprzedzona wizją leśnika i wydaniem przez niego pozytywnej opinii. Zakończenie prac zrębowych powinno być odebrane przez leśnika i potwierdzone wydaniem asygnaty stanowiącej dowód legalnego pozyskania drewna.	BCK I1
zachowanie rolniczego użytkowania terenu	1. Uznaje się za wskazane zachowanie dotychczasowego profilu produkcji rolnej z dominacją gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną, preferowanie hodowli bydła opartej o naturalny wypas metodą pastwiskową oraz propagowanie zasad rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego. 2. Uznaje się za wskazany rozwój pozarolniczych funkcji obszarów wiejskich, w tym rozwój agroturystyki z wykorzystaniem infrastruktury turystycznej i edukacyjnej Parku. 3. Propagowanie i wdrożenie zasad Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego oraz „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej” sprzyjać będzie ochronie różnorodności biologicznej obszarów wykorzystywanych rolniczo. 4. Ochrona i kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego obejmuje zachowanie istniejącego rozplanowania użytków rolnych, śródpolnych zabagnień, podmokłości i oczek wodnych oraz istniejących i nowych zadrzewień śródpolnych. 5. Zaleca się ochronę lokalnych starych odmian drzew i krzewów owocowych oraz ras zwierząt.	obszar całego Parku
ochrona gatunków flory, fauny i grzybów	1. W odniesieniu do chronionych i rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów zaleca się: 1) dalsze rozpoznanie stanowisk występowania; 2) obejmowanie ochroną prawną stanowisk gatunków reprezentatywnych dla obszaru Parku; 3) opracowanie i ewentualne wdrożenie programu monitoringu wybranych gatunków fauny lub ich stanowisk, w tym zwłaszcza wśród: a) kręgowców - ptaki: bąk <i>Botaurus stellaris</i>, bocian czarny <i>Ciconia nigra</i>, gągoł <i>Bucephala clangula</i>, błotniak łąkowy <i>Circus pygargus</i>, orlik krzykliwy <i>Aquila pomarina</i>, kania ruda <i>Milvus milvus</i>, derkacz <i>Crex crex</i>, sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i>, krwawodziób <i>Tringa totanus</i>, samotnik <i>Tringa ochropus</i>; gady: żółw błotny <i>Emys orbicularis</i>; ryby i kragłouste: strzebla błotna <i>Eupallasea perenurus</i>, głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>, minóg rzeczny <i>Lampetra fluviatilis</i>, b) bezkręgowców – pijawka lekarska <i>Hirudo medicinalis</i>; motyle dzienne: szlaczkoń torfowiec <i>Colias palaeno</i>, modraszek arion <i>Maculinea arion</i>, modraszki bagniczek <i>Plebejus optilete</i>, czerwoczyk fioletek <i>Lycaena Helle</i>, jętki (postaci larwalne): <i>Oligoneuriella pallida</i> i <i>Oligoneurisca borysthenica</i>, małże i ślimaki: zawójka rzeczna <i>Valvata</i> (syn. <i>Borysthenia</i>) <i>naticina</i>, skójka gruboskorupowa <i>Unio crassus</i>, szczeżuja wielka <i>Anodonta cygnea</i>.	obszar całego Parku

	4) opracowanie i ewentualne wdrożenie programu monitoringu stanowisk wybranych gatunków flory, w tym zwłaszcza: leńca bezpodkwiatkowego <i>Thesium ebracteatum</i>, staroduba łąkowego <i>Ostericum palustre</i>, mieczyka dachówkowatego <i>Gladiolus imbricatus</i>, kosaćca syberyjskiego <i>Iris sibirica</i>, wielosiła błękitnego <i>Polemonium coeruleum</i>, pełnika europejskiego <i>Trollius europaeus</i>, żabięńca lancetowatego <i>Alisma lanceolatum</i>, pływacza pośredniego <i>Utricularia intermedia</i> i pływacza mniejszego <i>U. minor</i>, wywłócznika kłosowego <i>Myriophyllum spicatum</i>, jeżogłówki najmniejszej <i>Sparganium minimum</i>; 5) opracowanie i ewentualne wdrożenie programu reintrodukcji pierwiosnki omączonej <i>Primula farinosa</i>, lipiennika Loesela <i>Liparis loeselii</i>, ciemniżycy białej <i>Veratrum album</i>, ostrołódki kosmatej <i>Oxytropis pilosa</i> i długosza królewskiego <i>Osmunda regalis</i>. 2. W odniesieniu do gatunków objętych ochroną czynną zaleca się opracowanie lub uczestnictwo w regionalnych lub krajowych programach czynnej ochrony. 3. W odniesieniu do gatunków, dla których wymagane jest ustanowienie strefy ochronnej ustala się: 1) przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji stanowisk gatunków roślin (w tym brodaczek zwisającej <i>Usnea filipendula</i> i brodaczek kępkowej <i>Usnea hirta</i>) i zwierząt; 2) ustanowienie stref ochronnych i kontrolę przestrzegania obowiązujących w nich zasad gospodarowania. 4. Ochrona tras migracji zwierząt obejmuje ich rozpoznanie oraz podejmowanie działań w celu ich ochrony, zwłaszcza w działalności inwestycyjnej. 5. Gospodarowanie zwierzyną łowną polega na: 1) dostosowaniu liczebności populacji poszczególnych gatunków do warunków środowiskowych; 2) tworzeniu poletek zgryzowych i wodopojów dla zwierzyny celem zmniejszenia szkód wyrządzanych w uprawach leśnych i rolnych; 3) wynagradzaniu szkód wyrządzonych w uprawach i płodach rolnych przez zwierzynę łowną zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066).	
zachowanie cennych wartości kultury	1. Zaleca się wpisanie do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków następujących obiektów: 1) kapliczka, mur., 2 poł. XIX w. w Korczewie; 2) młyn wodny, mur., 1934 r. w Drażniewie, gm. Korczew; 3) kościół par. p.w. św. Antoniego, mur., 1923 – 1930 r. w Ugoszczy, gm. Miedzna. 2. Ochrona zabytków kultury materialnej i niematerialnej Parku – według przepisów odrębnych. 3. Ochrona zabytków kultury materialnej i niematerialnej Parku obejmuje wspieranie działań i w miarę możliwości współpracę z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, samorządami gminnymi oraz społecznościami lokalnymi w zakresie przeprowadzania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych i remontowo-konserwatorskich obiektów, ustanawiania społecznych opiekunów zabytków oraz upowszechniania wartości kultury niematerialnej. 4. Wskazuje się na konieczność przeprowadzenia szczegółowego rozpoznania wartości kulturowych Parku, w tym przede wszystkim: drewnianych chałup i budynków gospodarczych, kapliczek, figur i krzyży przydrożnych, mogił, pomników i tablic pamiątkowych.	obszar całego Parku
	1. Wskazuje się na konieczność wykonania studiów ruralistycznych, z których wynikałyby szczegółowe wytyczne konserwatorskie.	BCS IIA1
	1. Wskazuje się na konieczność wzmocnienia kontroli konserwatorskiej celem ochrony stanowisk archeologicznych przed rozkopywaniem przez poszukiwaczy metali i innych.	BCS IIA2
	1. Wskazuje się na konieczność prowadzenia prac pielęgnacyjnych przy najwartościowszym drzewostanie.	BCS IIA3
	1. Wskazuje się na konieczność prowadzenia prac pielęgnacyjnych przy najwartościowszym drzewostanie oraz prac remontowo-konserwatorskich przy nagrobkach.	BCS IIA4
	2. Zaleca się przeprowadzenie badań nad stopniem synantropizacji szaty roślinnej.	
	1. Wskazuje się na konieczność prowadzenia bieżących napraw budynków oraz prac pielęgnacyjnych parku, m.in. wycinanie chwastów i samosiewów, koszenie trawy, usuwanie posuszu, usuwanie wiatrolomów.	BCS IIA5
	2. Zaleca się wykonanie inwentaryzacji dendrologicznej parku pod kątem wytypowania drzew zasługujących na ochronę pomnikową oraz odtwarzania historycznego układu parku.	

	1. Wskazuje się na konieczność wykonania prac remontowych i konserwatorskich kamiennych pomników i betonowego podłoża oraz prac pielęgnacyjnych, m.in. wycinka chwastów i samosiewów, usuwanie wywrotów i posuszu, koszenie trawy na terenie: 1) głównego pomnika - mauzoleum i jego najbliższego otoczenia; 2) pomnika w miejscu karnego obozu pracy i jego najbliższego otoczenia; 3) wybrzyska po dawnej żwirowni.	BCS IIA6
przekształcenia funkcjonalno-przestrzenne cennych elementów kultury	1. Wskazuje się na konieczność opracowania i wdrożenia projektu zabiegów konserwatorskich obiektów architektonicznych oraz założenia ogrodowego. 1. Wskazuje się na konieczność ogrodzenia i oznakowania odpowiednią tablicą informacyjną nekropolii oraz uporządkowanie i należyte zagospodarowanie terenu nekropolii. 2. Zaleca się przeprowadzenie badań nad stopniem synantropizacji szaty roślinnej.	BCK IV23 BCK IV24
rewaloryzacja techniczno-architektoniczna cennych elementów kultury	1. Zaleca się częściowe zamaskowanie masztu telekomunikacyjnego roślinnością wysoką.	BCR II

DZIAŁ IV

OBSZARY UDOSTĘPNIANIA PARKU DLA CELÓW NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH ORAZ AMATORSKIEGO POŁOWU RYB I SPOSOBY KORZYSTANIA Z TYCH OBSZARÓW

§ 9. 1. Ogólne zasady udostępnienia Parku dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych:

- 1) turystyczne, rekreacyjne i edukacyjne udostępnianie obszaru Parku powinno być podporządkowane ochronie wartości przyrodniczych i kulturowych;
- 2) na całym obszarze Parku rodzaj, formy i wielkość zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego muszą być dostosowane do rodzaju i stopnia odporności na degradację elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego;
- 3) celem udostępnienia terenu Parku dla turystyki i rekreacji jest zaspokojenie potrzeb w zakresie wypoczynku, rekreacji i regeneracji zdrowia mieszkańców regionu oraz przebywających tu turystów;
- 4) działania w zakresie edukacji ekologicznej powinny koncentrować się na:
 - a) powołaniu ośrodków edukacji ekologicznej,
 - b) świadczeniu usług przewodnickich w zakresie uprawiania turystyki przyrodniczej i kulturowej,
 - c) organizowaniu zajęć kameralnych (laboratoryjnych, audiowizualnych itd.) związanych z edukacją przyrodniczą,
 - d) organizowaniu zajęć terenowych w oparciu o ścieżki edukacyjne i szlaki turystyczne,
 - e) podejmowaniu działań mających na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie ochrony przyrody i środowiska, np. szkolenia, akcje edukacyjne itp.
- 5) działania z zakresu turystyki, rekreacji i edukacji ekologicznej powinny być realizowane przede wszystkim przez wyspecjalizowane organizacje i przedsiębiorstwa turystyczno-wypoczynkowe, administrację samorządową, Dyrektora Parku, ośrodki edukacyjne Parku, nadleśnictwa i inne zainteresowane jednostki.

6. Dopuszcza się możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, wodnej, konnej, narciarskiej i przyrodniczej poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi i ścieżkami edukacyjnymi (nie dotyczy rezerwatów przyrody i ostoj zwierzyny), jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

2. Zakres udostępnienia obszaru Parku do celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych i rekreacyjnych oraz amatorskiego połowu ryb:

Cel udostępniania	Obszar udostępniania	Zasady udostępnienia
naukowy	cały obszar Parku	1. Badania prowadzone na terenach rezerwatów przyrody lub dotyczące gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody wymagają zgody Wojewody jako organu ochrony przyrody. 2. Badania na terenach innych obszarów chronionych niż wymienione w pkt 1 wymagają zgody sprawującego nadzór nad danym obiektem. 3. Badania na terenach lasów państwowych wymagają zgody właściciela lub zarządzającego danym obszarem. 4. Badania prowadzone w obrębie obszarów i obiektów objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie dóbr kultury wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. 5. Postuluje się o współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Parku w sprawach związanych z planowaniem i prowadzeniem badań naukowych.
edukacyjny	obszar Parku z wyjątkiem terenów objętych zakazem wstępu na podstawie przepisów szczególnych	1. Preferuje się prowadzenie edukacji i dydaktyki na terenie ścieżek edukacyjnych i w projektowanych ośrodkach edukacyjnych. 2. Dopuszcza się prowadzenie zajęć dydaktycznych na innych obszarach po uzgodnieniu z właścicielem lub zarządzającym terenem.
turystyczny, rekreacyjny oraz amatorski połów ryb	obszar Parku z wyjątkiem terenów objętych zakazem wstępu na podstawie przepisów szczególnych	1. Ruch turystyczny po terenie Parku dozwolony jest w okresie całego roku. 2. Na terenie Parku mogą być rozwijane następujące rodzaje turystyki: 1) turystyka krajoznawcza, kwalifikowana (piesza, rowerowa, narciarska, konna); 2) turystyka poznawcza (turystyka przyrodnicza) oraz edukacja ekologiczna dzieci, młodzieży i dorosłych; 3) turystyka pobytowa związana z wypoczynkiem w budynkach rekreacji indywidualnej oraz w gospodarstwach agroturystycznych i na polach namiotowych. 3. Ustala się następujące warunki udostępnienia turystycznego i rekreacyjnego brzegów cieków i zbiorników wodnych (naturalnych i sztucznych): 1) udostępnienie do masowego wypoczynku może mieć miejsce tylko w obrębie zagospodarowanych w tym celu stref wskazanych w § 10 ust. 4; 2) udostępnienie odcinków rzek Narew i Bug w granicach Parku do plażowania i kąpeli, rekreacji wodnej oraz wędkowania; 3) udostępnienie pozostałych zbiorników wodnych o powierzchni przekraczającej 1 ha oraz dopływów Bugu i Narwi do wędkowania oraz kąpeli i plażowania pod warunkiem spełnienia wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda w kąpieliskach (Dz. U. nr 183, poz. 1530). 6. Użytkowanie wędkarskie z wykorzystaniem istniejących obiektów (pomosty, utwardzone ścieżki itp.) dopuszcza się na starorzeczach o powierzchni ponad 1 ha, przy ograniczeniu powstawania nowych ścieżek, pomostów i rozdeptywania brzegów zbiorników.

3. Lokalizacja działań w zakresie udostępniania i infrastruktury turystycznej:

Zakres działania	Zadanie	Obszar objęty działaniami ochronnymi
utrzymanie i modernizacja elementów zagospodarowania turystycznego	1. Utrzymuje się sieć istniejących szlaków turystyki pieszej i rowerowej oraz zaleca się renowację i uzupełnienie na ich trasach elementów małej architektury turystycznej, tj. miejsca odpoczynku z wiatami, ławki, kładki, pomosty, wieże obserwacyjne, oznakowanie i drogowskazy. Preferuje się lokalizację miejsc odpoczynku m.in. w rejonach o atrakcyjnych wartościach krajobrazowych, w sąsiedztwie punktów widokowych, w punktach przecinania się szlaków turystycznych. Drogowskazy należy sytuować m.in. w miejscach przecinania się szlaków turystycznych oraz szlaków turystycznych z drogami.	obszar całego Parku

	2. Utrzymuje się przebieg ścieżek edukacyjnych oraz zaleca się niezbędną renowację oraz uzupełnienie elementów małej architektury (miejsca odpoczynku z wiatami, ławki, kładki, pomosty, wieże obserwacyjne, informacje planszowe, oznakowanie i drogowskazy).	AU Uroczysko „Kules”, PR11 Rez. Dębniak, BCRI Uroczysko „Sterdyń”, BCSIII Uroczysko „Ceranów”, BCSIA Jezioro Kałęczynskie
	3. Dopuszcza się korektę przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek edukacyjnych.	obszar całego Parku
	4. Postuluje się połączenie szlaków turystycznych z istniejącymi i projektowanymi ścieżkami edukacyjnymi.	
	5. Utrzymuje się istniejące obiekty bazy noclegowej, tj. kwatery agroturystyczne, ośrodki wczasowe, schroniska młodzieżowe oraz zaleca się podnoszenie standardów ich wyposażenia, w tym w elementy ochrony środowiska oraz dostosowanie ich do całorocznego wykorzystania poprzez modernizację i przebudowę.	obszar całego Parku, szczególnie Korczew, Białobrzegi, Kiełpiniec, Sadowne, Stara Wieś, Borsuki Kolonia
	6. Utrzymuje się inne istniejące obiekty noclegowe, tj. motele, zajazdy, pola namiotowe z dopuszczeniem wykonywania na nich robót budowlanych.	obszar całego Parku
	7. Utrzymuje się istniejące obiekty bazy gastronomicznej (sezonowe punkty gastronomiczne, restauracje) z dopuszczeniem wykonywania na nich robót budowlanych.	obszar całego Parku
	8. Utrzymuje się istniejące parkingi leśne oraz zaleca się renowację i uzupełnianie ich wyposażenia.	obszar całego Parku, w szczególności strefa BCSIII Jerzyska
rozwój elementów zagospodarowania turystycznego	1. Postuluje się uzupełnianie sieci szlaków turystyki pieszej, w tym o proponowanym przebiegu: 1) Stara Wieś – Tończa – Janówki – Kazimierzów – Rez. Moczydło – Góra Lubiasz – Drgicz – Kolonia Zgrzebichy – Zambrzyńiec – Kamionna – Łomianka – Łojew – PKP Ostrówek. Szlak można przedłużyć do Puszczy Kamienieckiej oraz do rezerwatów Wilcze Błota, Czaplowizna, Jegiel; 2) PKP Sadowne czerwonym szlakiem do Krupińskiego, Ocięte - Grabiny - Zarzетка - Zalesie - Rażny - wałem przeciwpowodziowym do jeziora Kotło - Wilczogęby - Podborze - do przecięcia z drogą Sadowne - Zarzетка - Ocięte i czerwonym szlakiem do PKP Sadowne; 3) PKP Sadowne – Mrozowa Wola – Brzózka – Lipki Stare – Bojewo – Maliszewo – Marianka – Treblinka – Kol. Złotki – Złotki – Prostyn – PKP Prostyn oraz możliwe przedłużenie Kielczew – Morzyczan - Włoki – Morzyczan Włosciański – Płatkownica - Sadowne. 2. Postuluje się szlaków turystyki pieszej ukierunkowanych na poznawanie elementów kultury (zabytki architektury wiejskiej, zachowane układy przestrzenne wsi, zabytkowe wiejskie kapliczki, zabudowa hydrotechniczna), w tym o proponowanym przebiegu: 1) szlak zabytkowych urządzeń hydrotechnicznych: Korczew – Laskowice – drogą leśną wzdłuż oddziałów 101, 106, 111, 116 do miejscowości Hruszew – wzdłuż doliny Toczonej oraz połączenie go ze ścieżką edukacyjną w granicach projektowanego użytku ekologicznego APU4. 3. Postuluje się szlaków turystyki rowerowej i konnej. 4. Zaleca się wyposażenie nowych szlaków turystycznych w elementy małej architektury, tj. miejsca odpoczynku z wiatami, ławki, kładki, pomosty, wieże obserwacyjne, oznakowanie i drogowskazy. Zasady lokalizacji miejsc odpoczynku oraz drogowskazów tak jak dla istniejących szlaków. 5. Szlaki dla turystyki konnej wyposażone w elementy małej architektury nie mogą kolidować z trasami turystycznymi wyznaczonymi dla innych rodzajów turystyki. 6. Szlaki piesze w okresie zimowym mogą być wykorzystywane na potrzeby narciarstwa śladowego. 7. Zaleca się wyznaczenie nowych ścieżek edukacyjnych w obszarach cennych pod względem przyrodniczym i krajobrazowym oraz wyposażenie ich w elementy małej architektury (miejsca odpoczynku z wiatami, ławki, kładki, pomosty, wieże obserwacyjne, informacje planszowe, oznakowanie i drogowskazy), a także przygotowanie map, folderów i przewodników.	obszar całego Parku
		APR6, APR7, APU1, APU4, APU6

	8. Zaleca się lokalizację nowych parkingów leśnych przy drodze Łochów – Sadowne na przecięciu z czerwony szlakiem, przy drodze Sadowne – Wrotnów koło miejscowości Miednik, przy drodze Ceranów – Rytele Święckie koło rezerwatu Biele.	BCSIII
	9. Zaleca się rozwój ogólnodostępnej infrastruktury turystycznej w obrębie wyznaczonych w tym celu stref lub w granicach zwartej zabudowy zagrodowej.	obszar całego Parku
	10. Biwakowanie na terenie Parku dopuszcza się jedynie w miejscach do tego wyznaczonych lub innych miejscach po uzyskaniu zgody właściciela lub zarządzającego terenem.	obszar całego Parku
rozwój systemu informacji turystycznej	1. Zaleca się uzupełnienie systemu informacji turystycznej o Parku poprzez: 1) lokalizację sezonowych lub całorocznych punktów informacji turystycznej;	Łojki, Wólka Okrąglik, Kiełpiniec
	2) ustawienie tablic informacyjnych w miejscach koncentracji infrastruktury i ruchu turystycznego 3) ustawienie drogowskazów do ścieżek przyrodniczych	obszar całego Parku

DZIAŁ VI

OBSZARY UDOSTĘPNIANIA PARKU DLA INNYCH FORM GOSPODAROWANIA I SPOSOBY KORZYSTANIA Z TYCH OBSZARÓW

Rozdział 1

§ 10. 1. Ogólne zasady udostępnienia Parku do zainwestowania:

- 1) priorytetową zasadą kwalifikowania gruntów rolnych i leśnych do zmiany użytkowania (np. zmiana przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne, zalesienia, zamiana użytków zielonych na grunty orne) powinno być dążenie do zachowania w możliwie największym stopniu różnorodności biologicznej i krajobrazowej Parku;
- 2) budynki i budowle związane z funkcjami wymagającymi zmiany przeznaczenia gruntów na nierolnicze i nieleśne należy lokalizować wyłącznie w granicach stref wyznaczonych dla tych funkcji w planie ochrony, o ile lokalizacja nie jest sprzeczna z przepisami odrębnymi. Dopuszcza się inne funkcje zabudowy jako funkcję uzupełniającą, pod warunkiem, że jej powierzchnia nie przekroczy 20 % powierzchni strefy i jej realizacja nie naruszy ustaleń planu ochrony oraz przepisów szczególnych. Dla zabudowy o funkcji uzupełniającej obowiązują ustalenia właściwe dla tej funkcji określone w planie ochrony;
- 3) w terenach wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w planach miejscowych, jako tereny produkcji rolnej dopuszcza się wyłącznie zabudowę związaną z gospodarką rolną, o ile lokalizacja nie jest sprzeczna z przepisami odrębnymi;
- 4) w przypadku, gdy nie ma możliwości lokalizacji zabudowy w granicach terenów zwartej zabudowy zagrodowej, dopuszcza się budowę nowych zabudowań zagrodowych przez rolników posiadających gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej średniej powierzchni gospodarstwa rolnego w gminie na działkach mających bezpośredni dostęp do drogi publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 z późn. zmian.);
- 5) dopuszcza się budowę nowych obiektów budowlanych służących gospodarce rolnej w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych w obrębie istniejącej zabudowy zagrodowej;
- 6) przy realizacji nowego zainwestowania należy dążyć do nierozpraszania obiektów; w pierwszej kolejności należy uzupełniać istniejące zagospodarowanie oraz lokalizować zabudowę wzdłuż istniejących dróg;

- 7) zaleca się opracowanie studium architektonicznego dla obszaru Parku, określającego katalog postulowanych rozwiązań architektonicznych w odniesieniu do podstawowych rodzajów zabudowy (zagrodowa, mieszkaniowa, budynki rekreacji indywidualnej, budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby usług i produkcji, mała architektura);
 - 8) postuluje się wzmożenie nadzoru i kontroli w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny budowlanej.
2. Dla wszystkich terenów zabudowy bez względu na rodzaj i funkcję zabudowy oraz dla zabudowy zagrodowej, dla których z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia brak jest obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ustala się następujące warunki architektoniczno-urbanistyczne budowy, rozbudowy, podnoszenia standardu użytkowego i technicznego oraz wymiany zainwestowania:
- 1) zachowanie istniejącej zabudowy zrealizowanej zgodnie z obowiązującymi przepisami z możliwością jej rozbudowy, podnoszenia standardu użytkowego i technicznego oraz wymiany; 2) zachowanie starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z funkcjami Parku (agroturystyczne, rekreacji indywidualnej, muzealne);
 - 3) rewaloryzacja starych zabudowań drewnianych zgodnie z zalecanym stylem budownictwa regionalnego;
 - 4) stopniowa eliminacja substandardowych i dysharmonijnych elementów zagospodarowania;
 - 5) ustala się nieprzekraczalną linię zabudowy w odległości:
 - a) minimalnej 10 m od linii rozgraniczającej lasy, b) maksymalnej do 100 m od osi drogi publicznej w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717 z późn. zmian.).
 - 6) przy wykonywaniu robót budowlanych stosuje się formy brył charakterystyczne dla architektury w określonych rejonach Parku, za wyjątkiem obiektów małej architektury, w tym:
 - a) preferowana wysokość budynków – dwie kondygnacje naziemne, w tym użytkowe poddasze, posadowione na fundamentach do wysokości 0,8 m,
 - b) dachy minimum dwuspadowe, dwuspadowe z naczółkami bądź mansardowe,
 - c) dopuszcza się realizację garaży i budynków gospodarczych wolnostojących, z zastrzeżeniem pkt 7 lit. b,
 - d) ogrodzenia ażurowe z wykluczeniem prefabrykatów betonowych,
 - e) stosowanie kolorystyki zabudowań niestanowiącej agresywnej dominanty w krajobrazie.
 - 7) przy wykonywaniu robót budowlanych na budynkach rekreacji indywidualnej ustala się:
 - a) preferowanie budynków o drewnianej konstrukcji,
 - b) nie dopuszcza się realizacji garaży i budynków gospodarczych wolnostojących,
 - c) realizację ogrodzeń o przesłach uniesionych co najmniej 15 cm nad powierzchnię terenu.
3. Ustalenia zawarte w § 10 ust. 2, 5 i 6 odnoszą się odpowiednio do uzupełnienia zainwestowania w istniejących granicach zwartych jednostek osadniczych realizowanego na podstawie decyzji o warunkach zabudowy dla obszarów nie wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
4. Do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w stosunku do których podjęto uchwałę o przystąpieniu do sporządzania lub zmiany planu oraz zawiadomiono o terminie wyłożenia tych planów do publicznego wglądu, ale postępowanie nie zostało zakończone przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Rozdział 2

Szczegółowe zasady udostępnienia Parku do zainwestowania

§ 11. Ustala się następujące szczegółowe zasady dotyczące zainwestowania terenu:

Strefa	Ustalenia
APR1-7, APU1-9	1. Nie dopuszcza się lokalizacji budowli i liniowej sieci infrastruktury technicznej, jeśli nie służą zachowaniu celów ochrony tych obiektów.
BCS IA	1. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 2. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCS IB	1. Zagospodarowanie terenu zgodnie z art. 83 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z 2001 r. z późn. zmian.). W przypadku wydania przez organ właściwy do spraw gospodarowania wodami pozwolenia wodnoprawnego na wznoszenie obiektów budowlanych należy uwzględnić w nim następujące warunki realizacji: 1) budynków rekreacji indywidualnej zgodnie z ustaleniami dla strefy BCK IV 21 pkt 1; 2) dla działek do zabudowy mieszkaniowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-10za wyjątkiem pkt 4; 3) dla działek do zabudowy usługowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-8, za wyjątkiem pkt 6; 4) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym; 5) wskazane wytyczenie nieogrodzonego obszaru ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej (boisko sportowe, miejsce na ognisko, itp.). 2. Dopuszcza się realizację zagospodarowania rekreacyjnego: 1) kemping, pole namiotowe, punkt gastronomiczny, parking, zorganizowane kąpielisko, przystań, wypożyczalnia sprzętu pływającego itp.; 2) ciągów spacerowych; 3) zieleni towarzyszącej. 3. Ustala się obowiązek wyposażenia obiektów zagospodarowania rekreacyjnego w niezbędną infrastrukturę ochrony środowiska (przenośne sanitariaty, kosze na odpady).
BCS IIA 1 - BCS IIA 7, BCK IV23, BCK IV24, BCR II	1. Wszelkie prace przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków zgodnie z przepisami odrębnymi. 2. Wszelkie inwestycje dotyczące rozbiórki, rozbudowy i modernizacji obiektów znajdujących się w wojewódzkiej ewidencji zabytków wymagają uzgodnienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. 3. Umieszczanie reklam, szyldów i urządzeń technicznych na obiektach znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. 4. W planie miejscowym objęcie ochroną w formie wyznaczenia odpowiedniej strefy ochrony konserwatorskiej.
BCS IIA1 - układy przestrzenne miejscowości: Korczew, Góry (gm. Korczew), Szczegłacin (gm. Korczew), Tokary (gm. Korczew), Brzuza (gm. Łochów), Lipki Stare (gm. Stoczek)	1. Zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. pierwotnych podziałów parcelacyjnych, istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów roślinności wysokiej, osi widokowych i kompozycyjnych, układu stawów i cieków. 2. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 3. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCS IIA2 - stanowiska archeologiczne: Czaple Górne (gm. Korczew), Mogielnica (gm. Korczew), Tokary (gm. Korczew), Wólka Drażniewska (gm. Korczew), Morzyczyn Włościański (gm. Sadowne), Łazów (gm. Sterdyń),	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.
BCS IIA3 – zespoły kościołów: Sadowne, Knychówek (gm. Korczew) APZ3/BCS IIA3 – zespół kościoła w Ugoszczy (gm. Miedzna)	1. Nowe nasadzenia i pielęgnacja istniejących drzew wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. 2. W nowych nasadzeniach preferowanie gatunków drzew liściastych o mocnym systemie korzeniowym. 4. W bezpośrednim sąsiedztwie obiektu dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i budowli po zasięgnięciu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
BCS IIA4 – cmentarze parafialne: Sadowne, Knychówek (gm.	1. Wszelkie prace pielęgnacyjne przy starodrzewiu wymagają zaopiniowania przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Korczew), Ugoszcz (gm. Miedzna),	
BCS IIA5 - zespół dworski w Tokarach (Gm. Korczew), zespół pałacowy w Starejwsi (Gm. Liw),	1. Zachowanie pierwotnych podziałów parcelacyjnych.
BCS IIA6 - Muzeum Walki i Męczeństwa w Treblince	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.
BCS IIA7 – dom nr 13 w Gajówce Wsch. (gm. Stoczek)	1. W bezpośrednim sąsiedztwie obiektu dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i budowli po zasięgnięciu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
BCK IV23 – zespół pałacowy w Korczewie	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.
BCK IV24 - mogiła żołnierska w Knychówku (gm. Korczew), cmentarz wojenny w Skrzyszewie (gm. Repki), cmentarz protestancki w Płatkownicy (gm. Sadowne), cmentarz protestancki w Sójkówku (gm. Sadowne)	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.
BCR II	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.
BCS IIB - zespoły zabudowy z dominującą funkcją zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej na obszarze całego Parku	1. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 2. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCS III, BCK I	1. Nie dopuszcza się lokalizacji obiektów budowlanych niezwiązanych z gospodarką leśną. 2. Zaleca się ograniczenie lokalizacji tras sieci infrastruktury technicznej, w tym nowych dróg niezwiązanych z gospodarką leśną i ważnym interesem publicznym, których realizacja wiąże się z trwałym odlesieniem terenu.
BCR I, BCK II1, BCK II2	1. Nie dopuszcza się realizacji obiektów budowlanych niezwiązanych z gospodarką rolną. 2. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 3. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCK II3	Wariant 1 - realizacja zbiornika wodnego „Bartków” o funkcjach rekreacyjnych i retencyjnych: 1. Zaleca się budowę małego zbiornika wodnego o funkcjach rekreacyjnych i retencyjnych z infrastrukturą (pomosty, miejsca rekreacyjne, lekka zabudowa itp.) zgodnie z warunkami realizacji inwestycji określonymi w planie ochrony. 2. Ustala się obowiązek objęcia strefy opracowaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego łącznie z obszarem planowanym pod lokalizację obiektów rekreacyjno-sportowych w miejscowości Knychówek (strefa BCK IV18). Wariant 2 – rezygnacja z realizacji zbiornika wodnego „Bartków”: 1. Ustala się wyłączenie obszaru z zalesień.
BCK III	1. Ustala się wyłączenie obszaru z zalesień.
BCK IV1 - zabudowa letniskowa z zielenią towarzyszącą w Mogielnicy (gm. Korczew), tereny letniskowe do indywidualnego zagospodarowania w Płatkownicy (gm. Sadowne)	1. Utrzymuje się ustalenia zawarte w uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego do chwili utraty ważności tych planów.
BCK IV 2, 2A, 3-5 – budynki rekreacji indywidualnej	1. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 2. Nie dopuszcza się zabudowy prowizorycznej nieodpowiadającej warunkom wypoczynku. 3. Nie dopuszcza się lokalizowania obiektów budowlanych i budowli niesłużących wypoczynkowi, zakaz nie dotyczy obiektów infrastruktury technicznej. 4. Nie dopuszcza się wtórnych podziałów działek. 5. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCK IV2 - budynki rekreacji indywidualnej: Długie Kamieńskie (gm. Cerańów), Wszebory (gm. Cerańów), Jadów, Strachów (gm. Jadów), Jerzyska (gm. Łochów), Nadkole (gm. Łochów), Szumin (gm. Łochów), Strzyże (gm. Pokrzywnica), Krupińskie (gm. Sadowne), Wilczogęby, Kiełpiniec	1. Ustala się obowiązek zachowania minimalnej powierzchni działki 2000 m ² , w tym minimum 80 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych. 2. Dopuszcza się lokalizację infrastruktury obsługi turystów (punkt gastronomiczny, parking, wypożyczalnia sprzętu sportowego) w miejscowości Wilczogęby.

(gm. Sterdyń),	
BCK IV2A - budynki rekreacji indywidualnej: Gnojno (gm. Pułtusk)	1. Ustala się obowiązek zachowania minimalnej powierzchni działki 1000 m ² , w tym minimum 80 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych.
BCK IV 3 - budynki rekreacji indywidualnej: Lipieniec (gm. Sadowne), Płatkownica (gm. Sadowne), Szynkarzyna (gm. Sadowne), Zieleniec (gm. Sadowne), Kamieńczyk (gm. Sterdyń), Kiezie (gm. Sterdyń), Młynarze (gm. Sterdyń)	1. Zaleca się wytyczenie nieogrodzonego obszaru ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej (boisko sportowe, miejsce na ognisko, itp.).
BCK IV4 - budynki rekreacji indywidualnej: Wywłoka (gm. Łochów)	1. Nie dopuszcza się wyznaczania nowych szlaków komunikacyjnych oraz utwardzania istniejących dróg na skarpie starorzecza.
BCK IV5 - budynki rekreacji indywidualnej: Maciejów (gm. Liw)	1. Wprowadza się obowiązek realizacji systemu wodociągowego i kanalizacyjnego ze względu na ochronę projektowanego powiększenia rezerwatu „Moczydło”. 2. Zaleca się wytyczenie obszaru ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej (boisko sportowe, miejsce na ognisko, itp.).
BCK IV21 – budynki rekreacji indywidualnej: Ponikiew (gm. Pułtusk)	1. Dla obszaru bezpośredniego zagrożenia powodziowego obowiązują zasady zagospodarowania zgodnie z art. 83 ustawy Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229 z 2001 r. z późn. zmian.). W przypadku wydania przez organ właściwy do spraw gospodarowania wodami pozwolenia wodnoprawnego na wznoszenie obiektów budowlanych należy uwzględnić w nim następujące warunki realizacji budynków rekreacji indywidualnej: 1) obowiązek zachowania minimalnej powierzchni działki 1000 m ² , w tym minimum 80 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych; 2) nie dopuszcza się wtórnych podziałów działek; 3) warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2; 4) nie dopuszcza się zabudowy prowizorycznej nieodpowiadającej warunkom wypoczynku; 5) nie dopuszcza się lokalizowania obiektów budowlanych i budowli niesłużących wypoczynkowi, zakaz nie dotyczy obiektów infrastruktury technicznej; 6) wskazane wytyczenie nieogrodzonego obszaru ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej (boisko sportowe, miejsce na ognisko, itp.); 7) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym. 2. Dla obszaru nowego zainwestowania ustala się: 1) warunki realizacji budynków rekreacji indywidualnej zgodnie z pkt 1 podpkt 1-6; 2) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCK IV 22 - budynki rekreacji indywidualnej: Gnojno (gm. Pułtusk)	1. Dla obszaru bezpośredniego zagrożenia powodziowego zgodnie z ustaleniami dla strefy BCK IV 21 pkt 1. 2. Dla realizacji nowych budynków rekreacji indywidualnej zgodnie z ustaleniami dla strefy BCK IV 21 pkt 2. 3. Dla terenu nadmiernie zainwestowanego samowolnie wzniesionymi obiektami rekreacyjnymi bez zachowania podstawowych warunków technicznych i bezpieczeństwa pożarowego ustala się: 1) nie dopuszcza się wznoszenia nowych obiektów budowlanych, za wyjątkiem obiektów małej architektury; 2) dopuszcza się wyłącznie roboty budowlane zmierzające do rozgęszczenia istniejącej zabudowy, powiększania działek i zmniejszenia ich liczby oraz podniesienia bezpieczeństwa użytkowników, zgodnie z obowiązującymi przepisami; 3) warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2; 4) nie dopuszcza się zabudowy prowizorycznej nieodpowiadającej warunkom wypoczynku; 5) nie dopuszcza się lokalizowania obiektów budowlanych i budowli niesłużących wypoczynkowi, zakaz nie dotyczy obiektów infrastruktury technicznej; 6) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCK IV 6-10 – zabudowa jednorodzinna oraz budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby produkcji i	1. Dla zabudowy mieszkaniowej ustala się: 1) obowiązek zachowania minimum 70 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych; 2) obowiązek zachowania jednolitej kolorystyki budynków w granicach jednej

usług	działki bądź zespołu działek (osiedle); 3) warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2; 4) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6. 2. Dla budynków użyteczności publicznej przeznaczonych na potrzeby produkcji i usług ustala się: 1) dopuszczenie minimalnych gabarytów budynku możliwych dla specyfiki danej usługi; 2) obowiązek zachowania jednolitej kolorystyki budynków w granicach jednej działki bądź zespołu działek w przypadku powiązania ich funkcji; 3) obowiązek zachowania minimum 60 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych; 4) obowiązek realizacji zainwestowania w pierwszej kolejności wzdłuż istniejących dróg; 5) warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2; 6) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6;
BCK IV6 - zabudowa jednorodzinna oraz budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby produkcji i usług: Zalesie (gm. Sadowne), Zarzетка (gm. Sadowne)	1. Nie wprowadza się dodatkowych ustaleń.
BCK IV7 - zabudowa jednorodzinna oraz budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby produkcji i usług: Płatkownica (gm. Sadowne)	1. Dopuszcza się lokalizację obiektów obsługi podróżnych (parking wyposażony w sanitariaty, punkt gastronomiczny, zajazd).
BCK IV8 - zabudowa jednorodzinna oraz budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby produkcji i usług: Morzyczyn Włościański (gm. Sadowne)	1. Nie dopuszcza się lokalizacji produkcji i usług wodochłonnych. 2. Zaleca się lokalizację parkingu, pola namiotowego i obiektów małej gastronomii.
BCK IV9 - zabudowa jednorodzinna oraz budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby produkcji i usług: Sadowne	1. Nie dopuszcza się lokalizacji produkcji i usług wodochłonnych. 2. Zaleca się lokalizację ogólnodostępnej bazy noclegowej: gospodarstwa agroturystyczne, schronisko młodzieżowe oraz hotel przy drodze nr 628. 3. Dopuszcza się lokalizację obiektów obsługi turystów: punkty gastronomiczne, parking, wypożyczalnia sprzętu sportowego. 4. Zaleca się lokalizację punktu informacji turystycznej i ośrodka edukacyjnego Parku.
BCK IV10 - zabudowa jednorodzinna oraz budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby produkcji i usług: Kołodziej (gm. Sadowne)	1. Nie dopuszcza się lokalizacji produkcji i usług wodochłonnych.
BCK IV11 – terenowe urządzenia rekreacyjne: Sadowne, Kołodziej (gm. Sadowne), Zalesie (gm. Sadowne), Zarzетка (gm. Sadowne)	1. Nie dopuszcza się realizacji obiektów budowlanych, za wyjątkiem obiektów małej architektury. 2. Dopuszcza się realizację obiektów zagospodarowania rekreacyjnego: 1) kemping, pole namiotowe, punkt gastronomiczny, parking itp.; 2) ciągów spacerowych; 3) zieleni towarzyszącej (park, zieleniec, ogródki działkowe). 3. Ustala się obowiązek wyposażenia obiektów zagospodarowania rekreacyjnego w niezbędną infrastrukturę ochrony środowiska (przenośne toalety, kosze na śmieci). 4. Nie dopuszcza się groduzenia terenu.
BCK IV12 - zabudowa jednorodzinna intensywna: Mrozowa Wola (gm. Stoczek)	1. Warunki realizacji zabudowy mieszkaniowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-10.
BCK IV13 - zabudowa jednorodzinna i budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby usług z dopuszczeniem budynków rekreacji indywidualnej: Brzuza (gm. Łochów), Jerzyska (gm. Łochów), Kol. Janówki (gm. Liw), Maciejów (gm. Liw), Łojki (gm. Łochów), Łosiewice (gm. Łochów), Ostrówek Węgrowski (gm. Łochów), Wywłoka (gm. Łochów), Grabówiec (gm. Pułtusk), Ponikiew (gm. Pułtusk),	1. Warunki realizacji zabudowy mieszkaniowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-102. Warunki realizacji zabudowy usługowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-10. 3. Dla działek do realizacji budynków rekreacji indywidualnej ustala się: 1) w pierwszej kolejności adaptację istniejącej zabudowy siedliskowej, realizację zabudowy w miejscu opuszczonych siedlisk bądź jako zabudowę plombową; 2) warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2; 3) obowiązek zachowania minimum 80 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych; 4) warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.

Kałęczyn, Kozołupy (gm. Stoczek),	
BCK IV14 - zabudowa jednorodzinna i budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby usług z dopuszczeniem budynków rekreacji indywidualnej: Korczew	1. Warunki realizacji zabudowy mieszkaniowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-102. Warunki realizacji budynków użyteczności publicznej dla potrzeb usług zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-10. 3. Dla działek do realizacji budynków rekreacji indywidualnej ustala się: 1) w pierwszej kolejności adaptację istniejącej zabudowy siedliskowej, realizację zabudowy w miejscu opuszczonych siedlisk bądź jako zabudowę plombową; 2) warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2; 3) obowiązek zachowania minimum 80 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych. 4. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6. 5. Zaleca się lokalizację ogólnodostępnej bazy noclegowej: gospodarstwa agroturystyczne, pole namiotowe, kemping, schronisko młodzieżowe. 6. Dopuszcza się lokalizację obiektów obsługi turystów: punkty gastronomiczne, parking, wypożyczalnia sprzętu sportowego. 7. Zaleca się lokalizację punktu informacji turystycznej i ośrodka edukacyjnego Parku.
BCK IV15 – zabudowa jednorodzinna, budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby usług nieuciążliwych lub uciążliwych z uciążliwością zamykającą się w granicach działki: Kiełpiniec (gm. Sterdyń), Kiezie (gm. Sterdyń), Młynarze (gm. Sterdyń)	1. Warunki realizacji zabudowy mieszkaniowej zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-10. 2. Warunki realizacji budynków użyteczności publicznej dla potrzeb usług zgodnie z ustaleniami dla stref BCK IV 6-10.
BCK IV16 - budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby usług i obsługi podróżnych: Przewóz Nurski (gm. Cerań)	1. Dopuszcza się lokalizację obiektów obsługi podróżnych: punkt małej gastronomii, restauracja. 2. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 3. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCK IV17 - budynki użyteczności publicznej przeznaczone na potrzeby usług rekreacyjno-sportowych: Korczew	1. Dopuszcza się lokalizację obiektów sportowych i rekreacyjnych wymagających dużej powierzchni terenu. 2. Dopuszcza się lokalizację obiektów ogólnodostępnych służących rekreacji i wypoczynkowi: pole namiotowe, punkt gastronomiczny. 3. Projekty budowlane obiektów sportowych i innych dużych zadaszonych obiektów sportowo-rekreacyjnych powinny być w maksymalnym stopniu zharmonizowane z otoczeniem. 4. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.
BCK IV18 - teren usług rekreacyjno-sportowych: Knychówek (gm. Korczew)	1. Nie dopuszcza się realizacji obiektów budowlanych, za wyjątkiem obiektów małej architektury. 2. Zaleca się lokalizację obiektów ogólnodostępnych: kemping, pole namiotowe, punkt gastronomiczny, zorganizowane kąpielisko. 3. Ustala się obowiązek wyposażenia obiektów w niezbędną infrastrukturę ochrony środowiska (przenośne toalety, kosze na śmieci). 4. Ustala się obowiązek objęcia terenu miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego łącznie z planowanym zbiornikiem wodnym „Bartków” (strefa BCK II3).
BCK IV19 - teren usług turystycznych i wypoczynkowych: Pogorzelec (gm. Pokrzywnica)	1. Nie dopuszcza się realizacji obiektów budowlanych, za wyjątkiem obiektów małej architektury. 2. Dopuszcza się realizację obiektów zagospodarowania rekreacyjnego: 1) pole namiotowe, parking, punkt gastronomiczny, wypożyczalnia sprzętu pływającego; 2) ciągów spacerowych; 3) zieleni towarzyszącej (park, zieleniec, ogródki działkowe). 3. Zaleca się doprowadzenie energii elektrycznej kablem ziemnym. 4. Ustala się obowiązek wyposażenia wznoszonych obiektów w niezbędną infrastrukturę ochrony środowiska (przenośne toalety, kosze na śmieci).
BCK IV20 - teren usług turystycznych i wypoczynkowych: Borsuki Kolonia (gm. Pokrzywnica)	1. Utrzymuje się istniejący ośrodek wypoczynkowy oraz zaleca się podnoszenie standardów jego wyposażenia, w tym w elementy ochrony środowiska oraz dostosowanie do całorocznego wykorzystania poprzez modernizację i przebudowę. 2. Ustala się obowiązek zachowania minimum 70 % powierzchni działki jako terenu biologicznie czynnego w rozumieniu przepisów szczególnych. 3. Warunki wykonywania robót budowlanych zgodnie z § 10 ust. 2. 4. Warunki realizacji infrastruktury technicznej zgodnie z § 10 ust. 5 i 6.

Rozdział 3

Ustalenia w zakresie realizacji infrastruktury technicznej

§ 11. 1. Ustala się następujące ogólne zasady w zakresie realizacji infrastruktury technicznej:

- 1) działki budowlane oraz tereny, na których przewidywana jest budowa obiektów budowlanych powinny być wyposażone w urządzenia lub systemy odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków bytowych odpowiednio zabezpieczające środowisko gruntowo-wodne przed zanieczyszczeniem, zgodnie z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy;
- 2) należy dążyć do optymalizacji wykorzystania istniejących oczyszczalni ścieków. Osady ściekowe mogą być wykorzystywane w celach rolniczych według odrębnych przepisów;
- 3) liniowe elementy infrastruktury technicznej należy lokalizować w wyznaczonych „korytarzach” infrastrukturalnych;
- 4) istniejące linie i słupy energetyczne linii wysokiego i średniego napięcia zlokalizowane na obszarach otwartych należy wyposażać sukcesywnie w odpowiednie oznakowania zabezpieczające przed kolizjami przelatujące ptaki oraz zabezpieczenia przed wykorzystywaniem ich jako miejsca odpoczynku przez ptaki;
- 5) dla projektowanych, modernizowanych i przebudowywanych sieci elektroenergetycznych zaleca się stosowanie linii izolowanych, a docelowo kablowych linii podziemnych;
- 6) nowe linie przesyłowe przekraczające rzeki zaleca się, w miarę możliwości, realizować w systemie przecisków;
- 7) w ogrzewaniu budynków zaleca się stosować proekologiczne rozwiązania (m.in. wykorzystanie niskoemisyjnych paliw, np. drewna, gazu, oleju lekkiego), w tym niekonwencjonalne (np. w oparciu o energię słoneczną);
- 8) nie dopuszcza się lokalizacji wiatraków i farm wiatrowych;
- 9) zaleca się zmniejszenie energochłonności budynków służących realizacji celów publicznych poprzez wykonanie termomodernizacji tych obiektów;
- 10) zaleca się zachowanie istniejącej sieci dróg. Dopuszcza się inwestycje polegające na poprawie stanu technicznego istniejących dróg oraz warunków bezpieczeństwa ruchu;
- 11) umieszczanie reklam poza terenem zwartej zabudowy może następować zgodnie z obowiązującymi przepisami, po uzyskaniu opinii Dyrektora Parku w zakresie kolorystyki i rozmiarów planowanych reklam ustawianych jako odrębne budowle;
- 12) gromadzenie, odprowadzenie i unieszkodliwianie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w sposób określony w planach gospodarki odpadami;
- 13) zaleca się objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych, rozwój systemów selektywnej zbiórki odpadów, w tym odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych;
- 14) w gospodarstwach domowych na terenach wiejskich zaleca się propagowanie indywidualnych sposobów kompostowania;
- 15) zgodnie z ustaleniami Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami – docelową obsługę w zakresie unieszkodliwiania odpadów komunalnych pełnić będą regionalne zakłady gospodarki odpadami:
 - a) siedlecki (dla gmin powiatów: łosickiego, siedleckiego, sokołowskiego, węgrowskiego),

- b) ciechanowski (dla gmin powiatu pułtuskiego),
- c) m.st. Warszawa (dla gmin powiatu wołomińskiego),
- d) ostrołęcki (dla gmin powiatu ostrowskiego).

- 16) na terenie Parku zaleca się stosowanie mobilnych stacji do zbiórki odpadów niebezpiecznych wydzielanych ze strumienia odpadów komunalnych;
- 17) zaleca się wyznaczenie naturalnych szlaków migracji ssaków i płazów w przecięciu z drogami publicznymi w granicach Parku, w tym zwłaszcza z drogami krajowymi Nr 50, Nr 62, Nr 63, w celu uwzględnienia tych miejsc do budowy przejść dla zwierząt podczas przebudowy lub remontu drogi.

2. Ustala się następujące szczegółowe warunki realizacji infrastruktury technicznej dla obszarów zainwestowanych:

- 1) ustala się wyposażenie budynków w urządzenia do gromadzenia odpadów oraz zorganizowanie odbioru odpadów;
- 2) zaleca się rozwój selektywnej zbiórki odpadów podlegających obowiązkowi odzysku i recyklingu;
- 3) nie dopuszcza się spalania odpadów podlegających obowiązkowi odzysku i recyklingu oraz odpadów niebezpiecznych poza instalacjami przeznaczonymi do tego celu;
- 4) ustala się likwidację nieszczelnych zbiorników do gromadzenia ścieków;
- 5) zaleca się realizację zbiorczych systemów odprowadzania ścieków z obszarów zwartej zabudowy;
- 6) w razie braku warunków realizacji sieci kanalizacyjnej w obszarach zwartej zabudowy oraz w zabudowie rozproszonej dopuszcza się indywidualne systemy asenizacyjne (szczelne zbiorniki na ścieki) lub indywidualne oczyszczalnie przydomowe pod warunkiem udokumentowania odpowiednich warunkach gruntowo-wodnych i terenowych;
- 7) ustala się realizację inwestycji ograniczających zanieczyszczenia azotowe pochodzące z rolnictwa (głównie budowa płyt gnojowych i zbiorników na gnojowicę).

DZIAŁ VII

USTALENIA DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO DOTYCZĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIA ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH

Rozdział 1

Warunki realizacji zainwestowania w otulinie Parku

§ 12. 1. Ustala się następujące warunki realizacji zainwestowania w otulinie Parku:

- 1) w terenach wskazanych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin lub w planach miejscowych, jako tereny produkcji rolnej preferuje się wyłącznie zabudowę związaną z gospodarką rolną, o ile lokalizacja nie jest sprzeczna z przepisami odrębnymi;
 - 2) przy realizacji nowego zainwestowania należy dążyć do nierozpraszania obiektów; w pierwszej kolejności należy uzupełniać istniejące zagospodarowanie oraz lokalizować zabudowę wzdłuż istniejących dróg;
 - 3) preferuje się budynki w formie architektonicznej nawiązującej do budynków realizowanych w Parku.
2. Do czasu ustanowienia planu ochrony w granicach ostoi PLB140002 Dolina Liwca ustala się następujące warunki realizacji zainwestowania:

- 1) nie dopuszcza się realizacji nowych obiektów budowlanych, za wyjątkiem obiektów małej architektury;
 - 2) dopuszcza się realizację zagospodarowania rekreacyjnego:
 - a) kemping, pole namiotowe, zorganizowane kąpielisko, przystań, wypożyczalnia sprzętu pływającego itp.,
 - b) ciągów spacerowych,
 - c) zieleni towarzyszącej,
 - 3) plan lub projekt przedsięwzięcia o potencjalnym bezpośrednim lub pośrednim wpływie na stan obszaru Natura 2000 podlega ocenie dokonywanej na podstawie tytułu I działu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska pod względem ewentualnych skutków planu lub przedsięwzięcia w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000;
 - 4) zachowuje się istniejącą zabudowę zrealizowaną zgodnie z obowiązującymi przepisami z możliwością wykonywania na niej robót budowlanych.
3. Postuluje się wzmożenie nadzoru i kontroli w zakresie zachowania lub przywracania ładu przestrzennego w krajobrazie oraz stały nadzór nad przestrzeganiem dyscypliny budowlanej.

Rozdział 2

Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

- § 13. 1. Zaleca się dokonanie korekty wielkości obszarów planowanych do budowy obiektów budowlanych zgodnie z realnie określonymi potrzebami inwestycyjnymi.
2. Zaleca się uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w całych zlewniach dopływów Narwi i Bugu przepływających przez Park.
 3. Zaleca się przyjęcie priorytetu gospodarowania wodochronnego na obszarach alimentacji głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) warunkujących zasobność wód podziemnych Parku.
 4. Postuluje się zintensyfikowanie współpracy międzynarodowej w zakresie użytkowania gospodarczego i poprawy jakości wód Bugu.

